

Sunnhordland Tingbok A14

22. mai - 14. desember 1668

Teiknforklaring

[...] er utfylt av avskrivaren, t.d. etter klåre manglar eller utelatingar. Der spørsmålsteikn eller utropsteikn er nytta, er det for å markera uvisse med kva som står i originalen, eller ei markering av at det verkeleg står slik skrive.

<...> er margnotisar i originalprotokollen

{...} er overstrykingar i originalen

\.../ er skrive over linja i originalen.

Oppløyste forkortingar er skrivne med kursiv. Marketeikn och skillingsteikn er skrivne som *march* og *skilling*.

Eg har retta meg etter avskriftsnormalen i Diplomatarium Norvegicum XXII, dvs. at berre i ord etter punktum, samt i eigennamn og einskilde andre ord som t.d. månadsnamn, einskilde titlar og tiltaleformer (Herr, Welbiurdig o.s.b.) er det nytta stor forbokstav. Einskilde stader er det sett inn punktum der eg har sett det som naturleg. Ligaturen <β> vert transkribert som <sz>. Romertal er av ortografiske årsaker transkribert som arabiske tal.

Jo Rune Ugulen
Statsarkivet i Bergen, august 2000

[SAB. Sunnhordland tingbok nr. 14, 1668]

- 1a Anno 1668 den 22 May paa Kaldestad i Quindherrit schibbrede. Neruerende bonde lehnsmanden Anders Bringedall sambtt Lauritz Sunde, Erich Tuett, Johannes Røsszeland, Aschild Hougland, Tomas Lande, och Tomas Bielland.

Till huilchen tid præsenterede erlig och wellfornemme wnge mand Nielsz Reszen, som wed sin befalling haffde ladet sammen kalde en huer bonde lehnsmand med sex laug rettismend aff huer tt schibbrede offuer alt Sundhordlehn, wdj huis paa hør, hand først lod forkynde Hans Konglig Maystetz naadigste obne breff och bestallung paa at hand schall were fougett offuer Sundhordlehn, daterit høyestbeme lte Hans Konglige residentz i Kiøbenhaffn den 11 Janvary 1668, wnder Konglig haand och seigell.

Dernest lod fougden Niels Reszen forkynde Hans Maystetz schattebreff for neruerende aar daterit Hans Konglige residentz den 28 Martj 1668. Videmerit en rigtig gienpartt wnder Her Commissarj Hans Hanszens egenhaand.

Diszligeste welbeme lte Her Commisserj befalling och aduarszell till alle som handeller med tønde godtz, at de tønderne giøre saa louglic och store som for suarliggt, sambtt och at inqvirere effter en perszoen wed naffn Andersz Anderszen som har forlatt sin egen quinde och bortt løbben med Siffuer Busszesundz datter, etcetera. Daterit Bergen den 2 Maj 1668.

Konglig Maystetz fouget Niels Reiszener lydelig till spurde ting allmuen, huor fogdens werelsze eller tillhold schall were, och om de noget till fougde gaardens bøgning haffuer giffuett eller wdlagtt de daa derom wille giøre och giffue hannem deris sandferdig wnderretning och gienszuar.

Derpaa gaffues fougden till gienszuar att ald

- 1b allmuen i Sundhordlehn wdj førige fouget Jffuer Knudtzens tid, har betalt till hannem 1 Rix ortt aff huer løb smør eller thoe huder till fogdegaardens bøgning paa Horneland i Føens schibbrede som daa till fogde gaard war wdlagtt, och har de ehrlagtt penngene wdj trende aar och terminer till huer høsteting aff løben 8 *schilling* huor imod Hans Exellentz Her Canceler Offue Bielche da lehns herre paa Bergenhussz och sallig laugmanden Jacob Hanszen till itt fierdings\ting/ paa Hombieuigen loffuede, at allmuen her effter for vidre wdleg till fougde gaardens bøgning, schulle were frj och forschonede.

Jffuer Knudsen war sielff neruerende, och var gestendig at dett var altsammen santt. Och war Nielsz Reszner herom it tingswidne wnder forseigling begierende.

Jnger *sallig* Mester Jenssz Schildrups i Bergen lod lessze Hans Exellentz Her Canceler Petter Redtzis følgebreff paa effterschreffne gaarder i Quindherritt schibbrede, nemblig Hiellmeland, Liussztuett och Roaldztuett etcetera, hereffter att schulle suare hinde effter jord bogen som deris rette hoszbonde. Daterit Kiøbenhaffn den 1 May 1666.

Anno 1668 den 25 May paa Konglig Maystetz tholdbod paa Bielland med Johannes Hyszingsta och Knud *ibidem* effter anfordring forszamblede retten att betienne.

Jens Anderszen steffent Tomas Baszillie hiemme till leffuen i Schottland formedelst 5 sildegarn hand nu med schipper Andrue Ellen aff Karcadie har indførtt och iche fortollett eller anszagtt. Jndlagde hans indkommende toldsedell aff dato den 1 May sidstforleden, huor paa de iche findis, der war schreffuett och forspurtt hos General

- 2a toldforualter Herman Garman, men vill herom imod toldordinantzen och bogstaffne indtet resolvere.

Tomas Baszillie møtte och bekiende at haffuer ført garnen hid for Her Elias i Schoneuigen, hand haffde dem for 3 aar med hannem bestilt.

Jens Anderszen satte i rette och begierede dom effter tholdrullens ord och anleding.

Affsagtt att forskreffne 5 støcher sildegaren som er verdig sex Rixdaller bør vere forbrutt, och Thomas Baszillie till med for hand dennem iche haffuer angiffuett at bøde 10 *Rixdaller* effter told rullens 9 Artichell.

Anno 1668 den 10 Juny paa Konglig *Maystetz* toldsted Leeruigen med Knud och wnge Johannes Hyszingsta laugrettis mend och tillneffente confiscations dommere her samestedtz weret forsamlede, retten effter anfordring att betienne.

Fremb kom for os toldbetientten Jens Anderszen som effter foregaaende steffnemaall till talte schipper Joris Gurlle aff Litt i Schottland for 4 helle och otte halffue ancher brendeuin hand i hans schib haffde for sueget, och nu paa stedet till paa kiendelse opbragtt. Indlagde dend indkommende toldsedell daterit Sundhordlehns toldsted den 9 Junj sidst aff uigtt at haffue ansagtt 4 halffue och itt heellancher brendeuin som nu er tilbage i schibet. Formeente derfor det øffrige at burde pris were, och war domb begierende.

Dend indsteffentt schipper møtte, och bekiende at *forschreffne* optagen brendeuin till hørte hans schibsfollch som de iche her wilde forhandelle, men med szig till Schottland hiemb føre.

Affsagtt att samme 4 helle och otte halffueancher brendeuin som er for suegen och toldbetientten har ertappett och opbragtt, bør effter toldrullen at were confiscqverit, och schipperen som det iche

- 2b wnder sin haand effter ordinantzen haffuer ansagt at bør bøde denne gang 10 *Rixdaller*. Huertt ancher worderit naar tolden anszees for sex *Rixdaller*.

Anno 1668 den 16 Junj paa Sæbøe i Fieldberg schibbrede med effterschreffne sex laugrettis mend Lauridtz Giereuigen, Tøris Wieland, Siffuer Stangeland, Olle *ibidem*, Tolloch Arneug och Erich Scheedtzuold effter anfordring forszamlede retten att betienne.

Till huilchen tid Peder Søffrenszen haffde indsteffentt effterschreffne allmue aff Ettne schibbrede for resterende schatter for forleden aar 1667 nemblig Jonne Fiøszne 2 *Rixdaller*, Biøren Øffrefitt 2 *Rixdaller* 3 ½ *march*, enchen Sørin 1 ½ *Rixdaller* 4 *schilling*, Gudmund *ibidem* 3 *Rixdaller* 8 *schilling*, Baard Sørin 1 ½ ort 1 *schilling*, Niels och enchen Grønnesta 4 *Rixdaller* 1 *march*, Torben Suendtzen Yttrehaaland 2 ½ *Rixdaller*, enchen Tofft 1 ort 4 *schilling*, Olle Flachetuett 1 *Rixdaller*, Biøren Sande ½ ort, Aszlach Ramme 2 *Rixdaller*, Torbøn Torszen, Omund och Hellie Grindemb 2 *Rixdaller*, Tomas, Matties och Haldoer Littlealle 7 ort 22 *schilling*, Jens Røg 28 *schilling*, Erich Steene ½ *Rixdaller*, Johannes och Bendix Haldeland 1 *Rixdaller* 12 *schilling*, Erich Ouchland 3 ort 20 *schilling*, Tolleff Kaldemb 1 ½ ortt, Eliases[!] Fossze 1 *Rixdaller*, Rasmus Graffuelszetter 7 ort, Knud Wdstime 2 ½ *march* 3 *schilling*.

Aff de indsteffente møtte ingen, wndtagen lehnsmanden Alduold Bierchenes som berettede at de ware saa megett schyldig som nu indførtt ehr.

Aff Fieldberg schibbrede Olle Jensen Westereid, Hellie och Jørgen Store Nerimb 6 ½ *march*, Johannes Berie 17 *schilling*, Siffuer och Lars Houge 5 ort 5 *schilling*, Borger, Tosten och Elling Weesta 3 ortt, Joen, Peer och Johannes Sæbøe 5 *Rixdaller* 22

schilling, Joen och enchen Øffrebøe 2 ½ *march*, Olle och Lauridtz Roen 4 *march*, enchen och Knud Sørstuemoe 5 *march*, Rasmus och Joen Neer Axdall 20 *schilling*, Suszanna Rambszøen 3 ort 4 *schilling*, Amund, Ingebrichtt och Mons[!] 2 *Rixdaller* 6 *schilling*, Thomas Berie 3 *Rixdaller*, Zacharias och Tosten Øffsthuussz 9 ortt 1 *schilling*, enchen Tuett 5 *march*, Arne och Houge Dregeenis 3 ort 2 *schilling*, enchen Noerstumo 3 ortt 15 *schilling*, Berie Søeruogen 1 *Rixdaller* 4 *schilling*, Colben Dallen 1 *Rixdaller*,

- 3a Mogens Quammen 1 ort 18 *schilling*, Jørgen Neer Lunde 4 *march*, Joen Asche 8 *march*, Haldoer 2 *march*, Tormoe Berszuog 8 *schilling*, Christen Kærstej 2 *march* 8 *schilling*, enchen Suineuigen 3 ort, Lauridtz Siøuangen 10 *march*, Olle och Suend Øchland 7 ort 2 *schilling*, Zacharias Wig 2 *Rixdaller* 19 *schilling*.

Aff den indsteffentte møtte ingen wden Zacharias Wig. Lehnsmanden Peer Tørisen berettede at de ware saa meget schyldig.

Peder Søffrensen formeentte de indsteffentte dom iche møtte burde at bøde steffnefald, och ellers at straffis formedelst de iche har betalt schatterne till sine terminer effter Hans Maystetz breff.

Lehnsmendene Alduold Bierchenes och Peer Tøriszen berettede att haffue wd worderitt hosz mesteparten och det staar hossz dennem endnu. Thj kand det anammis och leffueris till Peder Søffrenszen med huis endelig kand restere wnder samme adferd.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz till Hatteberg wed schriftelig citation daterit Bergen den 13 April sidst forleden steffentt Olle Jensen Aarhusz och sallig Loduig Farttenszens arffuinger formedelst 150 *Rixdaller* de aff sallig Welbiurdig Axell Mouatt lontt och bekommet haffuer effter derom i rette lagde pantte breffs formelding paa en gaard i Karszund wed naffn Wesznes schyldende aarlig 1 ½ løb smør med arbeidz och foer nødz penng, sambtt aarlig 1 *Rixdaller* i grundeloye, huilchen om dem iche kunde for rentte capitalen, ehrbiuder de szig at schall betalle. Daterit Hoffland den 28 Junj 1655.

Dend Welbiurdige mandz tiener och fuldmegtig Michell Peerszen jndlaugde dernest en schriftelig opszigelsze at samme hoffuett sum dennem er opszagtt den 12 February nest forschinett. Jndlaugdes och opszidderne paa samme gaard deris schriftelig widne at de inted mere end sex *Rixdaller* aarlig wdj rettighed wdgifuet och betalt haffuer. Daterit Wesznes den 16 Martj 1668.

- 3b Herimod at suare møtte Olle Jenszens quinde Karen Dall, och sallig Loduig Farttenszens arffuinger Tore Sanduigen sambtt Olle Bagge paa Tuett och Johannes Linge som formøndre paa den sallig manz børens wegne, och beloffuede alle att schulle schaffe och wederlegge dend Welbiurdige mand sin capital till dend opszagde tid. Dend husszmand som aarlig schulle giffue 1 *Rixdaller* formeentte de at den Welbiurdige mand burde at haffue wdsøgtt, och det med at komme dennem till aff korttning och gode.

Men Michell war domb begierende effter pantte breffuedz formelding.

Affsagtt for rette att Olle Jenszen och sallig Loduig Farttens[ens] arffuinger bør till forpligtt were med redepenng at indfrj den wdstede obligation och resterende rentte som opbørszellen aff pantted iche har kundet till streche, och gjør till sammen in summa 189 *Rixdaller*, och det till det halffue aars forfalden tid effter opszigelszens dato som er den 12 Augustj førstkommende. Men huis det iche scher daa dedz betalling i handschriftens paa liudende pantt dend gaard Wesznes szaauitt dend kand tillstreche, och resten wdj anden deris godz och formue ved loughlig adferd at maa wd søge med paa løbende billig om kostning schaadesløssz. Huorimod Olle Jensen med ininteresserede szielff wdsøger huis grunde leye som husszmanden med resterer, och dend Welbiurdige mand iche bekommet haffuer.

Anno 1668 den 6 July paa Wallen i Schoneuigs schibbrede med effterschreffne sex mend Haldoer Tarildtzøen, Jndre Nessz, Erich Axland, Suend Aasse, Johannes Leeruigen och Arentt Øllfernes retten effter anfordring at betienne. Neruerende Konglig Maystetz fougett Nielsz Reszenn etcetera.

- 4a Fremb komb for os i rette Nielssz Jacobszen aff Staffuanger wdj fuldmagtt paa Børge Christofferszen paa Wbøe hans wegne, och i rette lagde en wdtagen schriftlig steffning aff dato Bergen den 9 May 1668, offuer Lauridtz Johansen Wallen, indeholdende adschellige poster om arffue schiffed effter deris sallige wermoder Sidtzelle Jacobszdatter som in Anno 1665 den 23 Augustj er begraffuett. Huilchet Børge Vbøe formeener at were holdet och schiffit hannem w-affuidende. For dett andett klager Børge iche at kunde faæ boedz registrering hossz Lauridz. 3. formeener paa *sallig* Gunder Houglans børenes wegne, at dennem er scheid forkort wdj en bøxell som er 15 *Rixdaller*. 4 at Lauridz Vallen schall beuisze Tøris Lundes fordring, eller det med bogeræd forklare. 5 schall were wdlugtt i it stort hussz paa Wallen som bør at komme i schiffte. 6 Lauridz Vallen pastuin at bør forklare hanssz fordring effter den sallig quinde. 7 att den opzigelsze den sallig quinde bør haffue for den jorde partt i Vallen, bør komme till fellidz schiffte. 8 att boett iche rettelig er worderitt effter verdj och der fore Lauridz Wallen som det har adschilt at bør føre till stede och for paa løbende omkostning att indstaa.

Dernest jndgaff Niels Jacobszen hans schriftelig fuldmagtt aff dato Wbøe den 22 Juny 1668 med lehns herrens fuldmegtige i Staffuanger hans paaschrift.

Herimod att suare møtte Lauridtz Johansen och indgaff szitt schriftelig indleg och giensuar, att schiffed effter den sallig quinde scheidde i sambtlige arffuingernis egne neruerelsze, med Børge Wbøes egen quindis willie och sambtøche, effterdj arffueschiffte schriffueren Torchild Sommerfeldz tiener daa samme tid fra Quindherritt ankomb. Till dett andett att Lauridz formeener Børge burde søge registreringen hos arffue schriffren

- 4b och iche hossz hannem som den ej kunde wdschriffue. De 15 *Rixdaller* bøxell aff den halffue partt i Houglannd wed kom, och til falder den sallig quinde som sad med den partt i hellming effter hindis første mand och derfor de, och att were førtt till schiffte och dehling. Till Tøris Lundis fordring widste hand iche szig at wed komme noget till att suare, men Børge Wbøe kunde søge hans effter latte quinde och arffuinger. Lauridz haffde hannem sin partt effter latt wdj huis hand till forne haffde bekommet. Dett store huussz paa Wallen formeente Lauridz sig att till komme frembuiste itt mageschiffte breff att haffue schiffit med *forschreffne* sin suoger och giffuett hannem odells godz igien sambtt rede penge, daterit den 3 Decembris 1641. Diszligeste indgaff Lauridz Johansen dett schiffte breff effter hans sallig wer fader Fartten Ollsen daterit den 28 May 1632, huor Wallen er indførtt, men iche dett store hussz neffentt, att were serdellis fra jorden wntagen hans fordrings specification indgaffues {indgaffues} hand Jffuer Knudszens anteignelsze paa al Konglig rettighed, sambt hans egen op schrift paa dend anden fordring. Op sigelse var hand sin wehr moder ej pligtig, hun war en gammell quinde och kunde iche wdstaa de store schatter. Godzet var hans eget, hand war nermiste dett att wedtage, med widre dedz wittløfftig indhold for retten op lest.

Dernest frembstod Jffuer Knudszen och Knud Mogenszen och proffuede och tillstod at det war med Britte Wbøes egen willie och szambtøche at schiffed bleff holdett, och wdszøgte hund sielff det beste tin, och sielff war hun den som worderit lin klederne.

- Jmod Berie Wbes formeening at godzet iche retteligelig[.] er worderitt nembliq nogen
5a bord och tømmer, derimod frembstod worderings mendene Jørgen Eye och Gudmund

Ølfernes och berettede at bordene war sambfengd bord aff 4 och 5 bordstoche. Tømmeritt laa oppe i marchen wed stuen och will koste lige saa meget att wdkiøre ½ mihll som dett er werd i sig sielff. Høe och koren kunde de iche høygre wordre effterdj dett stod meste partten wde paa marchen, och wille koste at høste ind.

Nielssz Jacobszen indlagde dett begraffuelsbreff Berie Vbøe till schreffuett huor wdj iche war neffent om schiffed. Dernest Olluff Jensens schrifttelig suar at hand formodet iche hans broders tiener kom till Wallen wden begier, dett war iche nogen dom *etcetera*. Niels Jacobszen formeente Lauridz i Wallen burde gjøre æd paa huor meget Tøris Lunde var hans sallig moder schyldig. Der till suarede Lauridtz hand widste dett iche, huad hans anpartt deraff kunde were har hand effterlatt, hand wilde indtet dermed haffue att bestille, till med saa kunde hand och ej proffue wden de war neruerende som dett angich.

Nielssz Jacobszen war effter steffningen paa huer post domb begierende.

- 5b Daa effter till talle gien suar, och dissze posters offuer weielsze, ehr herom saaledis for rette affszagtt att med schifftedz hastige fortffarelsze effter quindens død, indtett er forszeett, men saadantt at vere scheid misztanche att fore komme, och till de interesserendis beste som sielff i neruerelsen saadantt har sambtøgtt; Berie Wbøe som saadantt paa det tridie \aar/ har laadet were w-kiertt ej heller nu for ossz kand beuisze der wed nogen w-rett att were till føyett i nogen maade. De 15 Rixdaller bøxell aff den halffue Houglan som i registreringen till fellidz schiffte och delling er indførtt, wed
- 5b kommer den sallig quinde Sidtzelle Jacobsdatter som med dend partt sad i helling, och iche Gunder Anbiørensens børen, men de at søge bøxellen aff deris egen partt hossz deris moder och formønder Tøris Lunde, huilchet Lauridz Wallen indtet ved kommer i nogen maade. Sallig Tøris Lundes schyld till sin moder belangende som Berie Wbøe formeener at burde were lagtt tilboett kand hand for sin proqvota, effter louglig beuisz hos den *sallig* mandz quinde och arffuinger søge, gaaes derom huis rett ehr. Jmod Beries tilltalle om dett hussz paa Wallen, fremblegges hans och hans quindis odells schiffte breff paa ald deris part och eyendom i Wallen aff indtet wndtagen, huorudj iche er neffentt husszet at were wndtagen, meget mindre indførtt i det schiffte register effter *sallig* Fartein Ollszen, at det sehdellis fra jorden schulle were meentt, men det at bør føllge jorden, och Lauridz Johanszen effter mageschifftebreffuidz indhold. Lauridtz Wallens fordring for wdgifft wdj Konglig schatter, och begraffuelszes om kostning befindis rigtig, och billig op schreffuen, saa hand derfor med rette burde haffue sin betallig och wederlag. Bøxell eller opszegn aff de 3 spand i Wallen enchen sad med i hellming beuiser iche Børge Wbøe, at Lauridz Wallen noget haffuer wdloffuett, meget mindre dend werett begierende, men daa den sallig quinde den partt for sin alderdom och de store wdgiffter schyld goduilligen haffuer forlatt och op giffuett, har hand szitt eget med brug wedtaget, och siden den tid, till hindis døde dag giffuett hinde landschyld. Thj kand wj iche eragte at Lauridz Johanszen aff sin egen jord noget ydermere er pligtig, mens for Børge Vbøes till tall i dene, och de andre poster, effter den beuisning
- 6a for ossz er i rette kommen, at bøhr frj were. De bord och tømmer Børge Wbøe formeener iche rettelig effter verdj at were worderitt, kand effter worderings mendenes forklaring med den taxst derpaa er szatt for billigt passere.

Anno 1668 den 24 Jullij paa Røszeland i Husszenes kierce sogen och Quindherritt schibbrede. Neruerende endeell bonde lehnsمند med nogelle some laugrettismend aff Strandebahrms, Opdalls, Quindherridz, Schoneuigs, Ættne, Fieldberg, Fiære och Vaags schibbreder, wdj huis paahør, effter fogdens tiener Jenssz Hollches begier, effterschreffne Konglige breffue och forordninger till meenige mandtz effter rettning,

lydelige er worden oplest.

<1> General weyemester Jens Hauridtzis bestallungsbreff offuer alt nordenfildtz i Norge, at hand for saadant att szette i werch och frembdellis at holde wedligge, aarlig schall giffues hans lifftid, aff huer heellgaard otte schilling, och aff halffue och øde gaarder ald advinant. Daterit Kiøbenhaffns slott den 20 Martj 1668.

<2> Hans *Maystetz* naadigste wdgange forordning och taxt huor effter trælust tienden wdj Norge schall oppebergis, daterit Hans *Konglige* residentz wdj Kiøbenhaffn den 4 April 1668. Herhossz och i neruerelsen præsenderit *Konglig Maystetz* tolder hersammestedtzt erlig och wellforstandige mand Anders Raszmusen, och frembuiste samme forordning in originalj trøgtt och forszeigelt som hannem och war anbefallit, till de wed kommendis effter rettning, at laade publicere.

<3> Hans *Maystetz* naadigste obne breff, at wnder *dommerne* i told och thiende sager, iche maa bruge w-billige forhaell, opszettelsze och wdflugter, eller wige ifra dend bogstaff som naadigst er anbefallit at dømme effter, wnder tilbørlig straff, fra deris embede at cassis, och lide till talle paa deris boes laad, daterit

6b dend *Konglige* residentz wdj Kiøbenhaffn den 10 April 1668.

<4> Hanssz *Maystetz* naadigste missive och befalling om den paa budne och endnu resterende saugschatt for Anno 1663, 1664 och 1665, at schall betallis, wnder en huer sin saugparttis forbrydelsze, sambt befalling till offuer och wnder *dommere* at schall vere dedz betiente assisterlig wdj huis sager for dennem i rette kommer effter den forordning ut supra. Daterit Hans *Konglige* residentz wdj Kiøbenhaffn den 10 April 1668.

Anno 1668 den 23 Octobris holtis allmindelig høste och sageting paa Høffuischland med allmuen aff Opdalls schibbrede. Neruerende *effterschreffne* laugrettis mend som retten betiente nemblig Ingebrichtt Hombleunig, *gammell* Johannes Teigland, Anders Støelle, Mortten Helland, Gabriell Tuett, Rollff Toe, Anders Reisemb, Nielsz Hilliszuig, Hanssz Haaland, Guldbrand Berie och Olle Meuatten. Med sambtt lehnsmanden Olle Søreid och meenige allmue som daa ting søgte.

Fougden Nielsz Reszen lod lessze for allmuen *General* wejemesters bestallungsbreff sub dato Kiøbenhaffn szlott den 20 Martj 1668, och giorde anfordring om hanssz løn. Men bleff suaret ligestom i forleden aar at de haffde der till ingen raad.

For det andet op lest Hans *Maystetz* naadigste breff och paa bud om en proviant schatt for till kommende aar 1669, nu till Martinj at schulle were wdlagtt, effter den maade som sehniste den 2 Janvary Anno 1667 naadigst paa budet ehr. Daterit Hans *Konglige* residentz den 28 July 1668.

For det tridie oplest *Welbiurdig* Erich Banners schriffuelse till amptt schriffueren Jan Badenhaupt, forderligen at schulle forschaffe en rigtig forteignelsze paa alle officer och deris gaarder. Jtem huor mange

7a heelle, halffue och øde gaarde der kand were i Bergenhussz ampt. Jtem huor mange hoffuet kiercher och annexer, præster och capellaner, sambt herregaarde *etcetera*. Daterit Wenø chloster den 4 Augustj 1668.

For det fierde oplest en schrifftelif order till ampt schriffueren strax at paa driffue fougderne, schatterne med forderligste at indforschaffe, daterit Aggershussz den 19 Septembris 1668.

Och medfulde herhossz *forschreffne* Johan Badenhauptz missive och schriffuelsze herom till fougden Niels Reszen, daterit Bergen den 9 Octobris 1668.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz wed sin tiener och fuldmegtig Svening Nielsen lod

fremblege at oplesze *Welbiurdig* Erich Ornings mageschifftebreff, at haffue aff standet for *Welbiurdig* sallig Axell Mouatt till Hoffland, 1 løb smør och 1 hud i Nedre Dalland i Tysznes sogen, och der imod igien bekommet 1 løb smør och 1 hud i Øster Eye i Aallundz kierche sogen i Fieldberg schibbrede, daterit Wattne den 27 April 1646.

Diszligeste op lest Maritte Mattis datter Jndre Houglanz wdgifne kiøbe och schiøde breff paa it spand smør och $\frac{1}{4}$ hud i Hollme i Søreidtzwogen, iligemaade till sallig *Welbiurdig* Axell Mouatt, daterit Hoffland den 6 Decembris 1648.

Jtem Ingebrichtt Hombleuigs transport och affstaaelse paa itt spand smør och 1 gedscheed[!] i *forschreffne* Hollme, daterit Hombleuig den 25 Decembris 1655.

Widre lod Hans *Welbiurdighed* lessze en ehrgangen jnduiszning wdj *Welbiurdig* Christoffer Ornings panttszatte gaard Haaland worderit for 280 *Rixdaller*, sambt 1 løb smør $\frac{1}{2}$ hud i Ambland for 100 *Rixdaller*, *Welbiurdig* Loduig Roszenkrantz her effter till eyendom at føllge, daterit Søreid den 12 Februarj 1668.

Endnu oplest en jndwiszning wdj *Welbiurdig* frue Karen Mouadz wdsatte godz till *sallig Welbiurdig* Axell

- 7b Mouatt, nemblig Helland her i Opdalls schibbrede 1 løb smør och 1 hud worderit for – 120 *Rixdaller*. Little Gierszuig i Tysznes sogen 1 løb smør 1 hud for 120 *Rixdaller*. Nedre Dalland 1 løb 1 hud iligemaade for 120 *Rixdaller*. Wdj Hucheferd $\frac{1}{2}$ løb [*smør*] $\frac{1}{2}$ hud vden bøxell worderit for 37 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*. Røen i Logszund 1 pund smør 1 geedschind worderit for 33 *Rixdaller*. Med[?] Ølffuernes i Schoneuigs schibbrede etcetera, *Welbiurdig* Loduig Roszenkrantz her effter till eyendom at føllge, daterit den 17 Februarj 1668.

Derhossz bleff fredliust alle *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantzis schouge her i schibbredet at ingen der wdj maa huge eller forfang giøre wnder tilbørlig wide och straff effter lougen.

Pouell Haffneraassz lod lessze dend *Welbiurdig* mand Loduig Roszenkrantz och hans kiere *Welbiurdig* husszfrue Karen Mouadz aff staaelsze och transport paa 2 løber smør och 2 huder i Opdall her i schibbredet effter Her commissarj Hans Hansen och præsidenten Herman Garmans schiødes indhold. Daterit Hatteberg den 28 Januarj 1668.

Gutturum Hollekem lod lesze Michell Ambland och Sebiøren Fereuog et consortes deris affstaaede kiøb och odellsrett paa deris *sallig* faders wdsatte anpartt i Hollekiemb, Gutturum hereffter till odell at føllge. Daterit waartinget paa Hammerhog den 26 Martj 1667.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz till Hatteberg steffentt sine bønder och tienere Ølluer Epland for *gammell* rest 7 ortt, jtem for ald rettigheden for Anno 67 julle *march* 3 *march*, tridie bøxell 1 *Rixdaller*, kiør leye 3 ort, ehr till sammen 7 *Rixdaller* 1 ort, for wden rettighed i aar. Chlaus Frøchedall ald landschylden for 1667 med julle *march* 2 *Rixdaller* 1 $\frac{1}{2}$ ort. Jenssz

- 8a Singellsetter for rettighed for i fior och førige rest til sammen 6 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller* 12 *schilling*. Mortten Helland for giæld effter affregning 7 *Rixdaller* 3 ortt. Suening begierte domb offuer de schyldige effter lougen. Ølluer møtte war gielden gestendig, beklagede szin fattigdom och begierede fordrag till

juell. Chlaus Frøchedall och Jens Singelszetter møtte iche. Mortten Helland forgaff at haffue affreignet med juncher, och bleff hannem indtet schyldig, hand will endnu widre ansøge dend gode mand om beuis, och begierede dilation.

Affsagtt Ølluer Epland som med landschylden offuer loughlig tid haffuer indeszidet och till med saad i w-frellst, bør effter lougen *Landsleye Balchen* 1 *Capitel* at haffue szitt leyemaall forbrutt, och dog betalle huis hand schyldig ehr wnder namb i hans boe och Mortten Helland att niude fordrag till hand kand ansøge juncher och schaffe beuisz, eller och at lide dom till neste ting.

Jens Hollch paa fougdens wegne lod i rette føre it beleit quindfollch wed naffn Sigrj Jonsdatter som tientte i Barmen, berettede at i forleden høst kom en karell till hinde i marchen daa hun schulle gaa op i Sollembdsdellen och haffde szin omgengelsze med hinde. Hun kiende hannom iche och saa hannem huerchen før eller siden. Bekiende at were fattig och eyede indtedt. Huilchet och neruerende ting follch war gestendig at hun eyer iche mere end det hun staar wdj.

Opdalls kierce ombudtzmand Gutturum Hollekem fremb eschet Rolluff Tøe till for klaring huor mange aff kierzens kiør der kunde were i behold.

8b Rolleff berettede, och op regnede dem till 39 støcher och otte geder som schulle were wissze, och flere war hannem iche bekiendt, effter den bekiendelsze hans *sallig* werfader Berie Wermedall førige kierce ombudtzmand haffde giortt, och flere war hannem iche bevust.

Nielsz Rollszem och Anders Reisem kom fremb for retten bekiende och tillstod at were ombeden aff Gutturum Hollekiem at vordere tuende kierce kiør som ingen wille haffue paa leye, och befantt daa denn ene i fior at were werd 10 *march* en sortt koe, och i aar en huid koe hen wed 20 aar gammell werdig 9 *march*, som Gutturum siden slagted och ville suare for till kierchen.

Gutturum [*Hollekiemb*] steffent Niles Tornes for en kierce koe hans wermoder haffde paa leye och er for kommen. Formeentte den burde komme till stede igien.

Anders Willombszen husszmand och Anne Gregoris datter till hussze paa Kaaste proffuede herom at de saa koen paa Tornessz wed *Sancte* Hans dags tid daa baade war løff och grasz, at hun fich it sprend paaszig imellom henderne paa dennem, och knap effter, om en liden stachet stund strax døde, och sprach i støcher.

Lauridtz Fereuog steffent Ingebrichtt Hombleuig som en formønder for hans quindis broder, till rigtighed for huis hun kunde arffue effter hannem efftersom hand eyede till 30 *Rixdaller* werd effter it sallig Chasten Durhusszes schiffte breff, och nu er hand bleffuen for wngefehr 12 aar siden.

Ingebrichtt møtte och berettede at haffue leffuerit huis hand haffde aff drengens godtz till Jndre Hoope, 1 koe haffde Anders Giøuog paa leje, och dend fich Anne Lande aff hannem, hindis søn hentte den sielff, som Anders sagde at wille were gestendig naar Anne bliffuer steffent.

Affsagtt effterdj Ingebrichtt har leffuerit drengen och ombudet fraszig, men hand endnu leffuede

9a och det nu er 12 aar siden hand \er/ bleffuen och om kommet, daa kand wj iche eragte imod lougen *Arffue Balchen* 18 *Capitel*, at Ingebrichtt Hombleuig noget her till bør suare, men derfor frj were, effterdj alle arffuer schall were wdsøgtt inden 10 winttre. Naar Anne Lande om den koe steffnis, gaas derom huisz rett ehr.

Jens Holleh till spurde neruerende tingmend, om de offuer hannem for en eller anden w-manerlighed szig kunde haffue at besuerge, och derpaa szitt schudzmaall war begierende. Huorpaa hannem bleff suaritt att hand hossz dennem sig schicheligen haffde forholdet, det widste indtet paa hannem at sige.

Anno 1668 den 27 Octobris holtis allmindelig høste och ledingsting paa Wig i Fittiebøgden med allmuen aff Waags schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betientte Lauridtz Toffteland, Tarald i Leeuog, Olle Engeuigen, Nielssz Rabben, Niels Fagerbache, Niels Toffteland, Larsz Wllenes, Otte Dybeuog, Nielssz Aarland, och Knud Thidtzleuold med lehnsmand Chlaus i Becheruigen etcetera.

Bleff lydelig for allmuen oplest Hans Maystetz naadigste breffue och missiver som paa Opdalls schibbrede ting er forkyndt och den 23 Octobris extraherit och indført.

Allmuens suar om General weyemesters løn war at de formatte det iche at wdgiffue, forskød szig till deris giensuar paa sehniste høsteting, huilchet naar det fore Hans Konglig Maystett aller wnderdanigst bleff andraget, formodet de en naadige forskonszell.

Welbiurdig Loduig Roszenkranz wed sin tiener Svening Nielsen lod fremblege at op lessze Hans Konglig Maystetz naadigste ratification paa Hans Exellentz Her Canceler Offue Bielches mageschiffte, om den gaard Bache paa Kallszøen schylder aarlig med en laxeuog der wnder fire Rixdaller, huor imod Welbiurdig Axell Mouatt haffuer giffuet Hans Konglig Maystett, en sin gaard Bache

9b i Fussze kierce sogen i Sundhordlehn, schylder aarlig 2 løbber smør och 1 hud med bøxell, daterit Kiøbenhaffn szlott den 6 February 1654.

Jligemaade lest och forkyntt itt mageschifftebreff imellom Welbiurdig Loduig Roszenkrantz paa den ene och Øllfuer Larszen Effne, Lars Larsen och Ommund Wdagger paa den anden side, at Welbiurdig Loduig Roszenkrantz har offuer draget dennem sin gaard och jord Houge i Højlandsund schylder aarlig 1 løb smør och 1 hud med bøxell. Och derimod aff dennem bekommet i Sanduig her i Waags schibbrede 1 pund 8 march smør och 16 marcher i hudeware och i Wdagger i Schoneuig schibbrede 1 spand smør, saa och till jeffnelag tillagtt 28 Rixdaller in specie, daterit Hatteberg den 4 Decembris 1667.

Hans Chlausen ober tholdbetientt i Bergen lod lessze for retten i meenige mandtz paahør Hans Konglig Maystetz naadigste wdgiffne pergamentz schiøde paa dend gaard Møgster her i Waags scibbrede beliggende till Hans Jørgensen Smit wd giffuet, schylder aarlig halffanden løbber smør med der wnder trej laxszewerper som giffuer aarlig tholff Rixdaller, jtem aarlig setterleje 3 Rixdaller. Dog Hans Jørgensen till forne at restituere Hans Chlausen Myndrich 120 Rixdaller hand derpaa till forne forschutt haffuer, huor imod den Konglige schiøde hannem giffuet den 9 Februarj 1667 er casserit. Daterit Hans Konglige residentz i Kiøbenhaffn dend 28 Augustj 1667 wnder Konglig hand och segel.

Och med fulde en quitanz aff det Konglige Rentte Cammer, at Hans Jørgensen Smitt har er lagt och betalt dend endelig rest jtt hundrede Rixdaller

10a for forschreffne gaard Møgster, daterit Kiøbenhaffn den 29 Augustj 1667.

Jtem Hanssz Chlausen Myndrichx quitanz at Hans Jørgensen Smit effter for indførte Konglige schiødes indhold till hannem har ehrlagt och betalt 120 Rixdaller med sin renntte, daterit Bergen den 28 Novembris 1667.

Och endelig herpaa op lest *forschreffne* Hans Jørgen[*szen*] Smidz obligation och pantte breff, till ehr melte ober toldbetientt wellfornem^{me} mand Hans Chlauszen i Bergen, liudende paa halffsiette hundrede Rixdallers capital som hand aarlig med sex procento schall for rentte, och till for sichring i pantt satt *forschreffne* gaard Møgster med till hørende fæ och queg, och dend Konglige schiøde tillige med hannem offuer leffueritt, huor wdj Hans \Chlausen/ sin betalling maa och schall søge om hand med pengenes betalling til opszagde tid fanttis forsømmelige. Och imedellertid Hans Jørgenszen ej magtt haffue gaarden {ej} till nogen at borttfeste, førend *forschreffne* capitall med rentte bleff ehrlagt. Daterit Bergenn den 4 Decembris 1667 wnder *forschreffne* Hanssz Jørgenszens egenhaand och seigell.

Mogens Knudszzen kipper lod lessze Jffuer Knutzens till hannem wdgiffne kiøbebreff paa dett pladtz Engemyren nu kaldet Christen Madtzens grund, schylder aarlig 1 Rixortt i landschyld. Dateritt Huglen den 28 Decembris 1667.

Sallig Knud Ryllanz arffuinger, Peer Rylland och Johannes Littlebøe, steffentt deris stiffmoder Maritte Knudzdatter paa Rylland formedelst en deell reede penngede formeentte hun paa schiffed effter *forschreffne* deris *sallig* fader haffuer forduldt.

Maritte møtte och bekiende, at daa caperne

- 10b war her i fiorne someren till forn, førend den *sallig* mand døde, daa tog hand en liden kiste och bar dend op i marchen, daa war der 12 Rixdaller i dend. Siden den kom hiemb fich de 6 Rixdaller 2 *march*, som Knud Tidtzleuold och Johannes Nesszbøe saæ, huor de andre bleff aff widste hun iche. De kunde iche tage aff hinde mere end hun haffde. Affscheidunget for rette att effterdj *sallig* Knud Ryllanz børen och arffuinger med deris stiffmoders bekiendelse om de fordulte penge iche er till fridz, men misztencher hinde for widre, daa bør hun effter lougén *Arffue Balchen* 3 och 18 *Capitel* at lougwerge sig sielff tride till neste ting.

Erich Hansen i Quernesørne paa sin broder Niels Hansens wegne nu i Kongens tieniste steffndt Lauridz Hoffsta for hans resterende løn 7 Rixdaller effter hans opschichede schriffuelszes formelding.

Lauridz møtte och bekiende iche mere at vere schyldig \end/ 4 ½ Rixdaller och 1 wog korenn som hand ehrbød szig at betalle. Wille beuisze med schifftebreffuet at det iche er mere.

Beroer der fore till neste thing.

Jens Hollch paa fogdens wegne frembeschet *wnge* Hans Waldhammer till forklaring om den driffuende huall som er ind kommen.

Men Hans møtte iche eller nogen paa hans vegne. Derfor tilldømbtt at bøde steffnefald 1 *march* sølff.

Jens Hollch iligemaade frembeschet gammell Olle Kallszøen, Aszbiøren Heffuerøen, *gammell* Hans Waldhammer, formedelst de iche har wilt møtt paa Salthellehollmen i sommer effter Hans *Maystetz* breff husszene at wordere till borgerne[?] i byen.

- 11a Men ingen aff dennem møtte. Torben Ollszen Rabben och Niels Rabben berettede at de ware loughlige steffentt.

Jens Hollch formeentte de burde bøde steffnefald.

Affsagt derfore at huer de indsteffentt bør bøde sin *march* sølff i steffnefald effter lougén.

Svening Nielszen paa sin gunstige junchers wegne steffent Willadtz Kleppe for ald landschylden for i fior, med jullemarch till sammen 3 ½ Rixdaller. Niels Thomaszen Kalfføe rest for Anno 1666 4 march 14 schilling, och ald rettigheden for 67 med jullemarch til samen 2 Rixdaller 12 schilling. Suening begierede herom dom effter lougen, iligemaade steffent Joen Christofferszen raadzman paa Fittie tridie gang for 2 Rixdaller 2 ½ march.

Michel Hille møtte paa Villadz Kleppes wegne berettede, at hand war siug, hand negted iche sin landschuld at were schyldig, naar hand bleff till forbedring wille hand sielff fare till sin juncher.

Niels Kalfføe møtte {och} bekiende och sielff sin schyld.

Joen paa Fittie møtte iche, eller nogen paa hans wegne. Swening begierede domb.

Affszagtt att Willadtz Kleppe och Nielsz Kalfføe som med landschylden for dett forleden aar endnu indesider, bør effter lougen at miste deris gaarde och dog betalle huis de schyldig er saauellsom Joen paa Fittie at chlarere inden 14 dage wnder namb i en huers boe och godtz.

Jens Hollch tog szit schudtzmaall wed begiering och spørszmaall till neruerende ting folch om de wed hand nogen i ord eller gierninger haffuer w-førmitt[?]. Huorpaa de hannem suarede, de widste iche i nogen maade hannem at kunde beschylde, men tachtet hannem ære och gott.

11b Anno 1668 den 30 Octobris holtis allmindelig høste och sageting paa Houge med allmuen aff Oussz schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betientte nemblig Olle Hegland, Niels Aarland, Hanssz Arland, Thomas Giere, Johannes Haffschar, Svend *ibidem*, Anfind Steenszland, Michell Huchenes, och Olle Langeland, med lehnsmanden etcetera.

Fogden Niels Reszen lod lessze for allmuen for indførte Konglige breffue och missiver som den 23 Octobris paa Opdalls schibbredeting er for kyndiget.

Bleff suarit aff allmuen imod Generalweyemesters løn, at de haffde ingen raad eller effne dertill. Forschød sig herom till deris førige suar, huilchet naar det den høje øffrighed worder andraget formodet de wnderdanigst der fore at forskonis. Det war iche deris mottuillighed, men de haffde iche magtt dertill.

Oplest effter begier for allmuen Hans Exellentz Her Stattholders breff, at ingen schulle niude frj schiudz eller fordingschab, med mindre Hans Maystetz eget eller Hans Exellentzis passz der for frembuiszes.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz till Hatteberg lod lesze Olle Jndresen Ferestadz vdgiffne kiøbe breff till *sallig* Welbiurdig Axell Mouatt paa it spand smør och en fierding hud i Ljen i Ous schibbrede. Daterit Hoffland den 14 Decembris 1648.

Hindrich Lossz lod lessze den Welbiurdige mand Loduig Roszenkranzis och hans Welbiurdige husszfrues till hannem giffuen kiøbebreff paa den gaard Kliffue som aarlig schylder 1 løb smør 1 hud for 160 Rixdaller. Daterit Hatteberg den 14 April 1668.

Effter allmuens begier er for dennem oplest Konglig Maystetz naadigste schiudzordinantze subdato Kiøbenhaffn den 21 Septembris 1663.

Fogden steffent de mend paa Seruold for slagsmaall paa huer andre. Arne Seruold

- frembuiste nogen haar aff szitt schieg, som hand beschyltde hans
 12a hans[!] grander Niels och Anders for at haffue giortt och deris tuistighed kom om en fischebech.
 Niels och Anders møtte och benegtede saadant, at de det iche giortt haffuer.
 Beroer paa beuisz till neste ting.

Niels Lequen chloster lehns\mand/ paa wellfornemme mand borgmester Niels Hanszens wegne steffentt Johannes Wdschott for bøxell paa hans søns wegne aff Tøsszeland i Sambanger 15 Rixdaller ÷ 1 march som Johans har loffuet at betalle, och begierede dom effterdj det nu snart er 2 aar siden hand leuede.
 Johannes Wdschott møtte och bekiende gielden, loffuede at betalle till chlostertinget om it maanid det meste hannem mueligt ehr.
 Huormed Niels denne gang war tillfridtz.

Johannes Wdschott med schrifttelig citation steffent Samangers sognemend til betalling for endeell tømmer hand har forschaffet till kierchens bøgning som schall bedrage szig till 20 Rixdaller, som de mottuilligen forholder och sniger iche at wille betalle en quitt. Alligeuell den gode mand stichttschriffueren och sallig prouistens hender derom er wdgifuet at sognepresten schulle raade dem til betalling.
 Endeell sogne mendene møtte och formeentte det burde for klaris at saadan tømmer er kommen till kierchen.

- Affscheediget att effterdj stigtschriffueren och prouistens wdgifne hender tillholder Johanes Wdschott at haffue 20 Rixdaller for forschutte tømmer till kierchen och det befindis aff sallig Her Jensszes anteignelse at end stor deell aff sogne mendene staar till rest och indtet dertill wdgifuet eller betalt haffuer, daa bør lehnsmanden med nogle aff de beste sognmend derpaa steden taxere dennem som indtet betalt haffuer, effter en huers
 12b effne och raad, saa det beløbber till 20 daller effterdj allmuen ere pligtige saadant att ehrstatte effter recessen.

Leutnanten Hans Pederszen steffent Hans Olszen Aadland formedelst hand løyen agtig schall haffue anklaget hannem for Hans Exellentz General Major Reichuin, at hand schall haffue taget penngge aff hannem, for hanssz søns hiembforloffuelsze aff byen. Formeentte hand derfor bør lide.
 Hans møtte och beraabte szig paa widnisbiurd herom, begiertte dilation och tid till louglig tid at faa dem steffendt.

Sambanger kierche ombudzmend Peer Seuold och Anders Langeland frembkom for retten och berettede at nu i høst sentte Johannes Børdall dem en gammell kierche koe paa som ingen ville haffue paa leye, och iche kunde lenger leffue for alder.
 Thomas Giere och Anders Hage bekiende for retten att haffue effter begier szeett koen, som iche kunde leffue winttren offuer och iche war paasettende och der for den worderit for 9 march.

Steffen Drange steffent Knud Waage for en hest hand haffuer hannem aff kiøbt och schulle giffue der for 1 Rixdaller och wdj neffuer 1 Rixdaller. Nu haffuer hand hafft hesten bortte wngefehr 1 heelt aar, och nu førtt den paa ham tilbage igien.
 Knud møtte och bekiende kiøbet, berettede at hesten haffde lyde, hand haffde schambett ham och hanssz follch.
 Aff sagtt Knud Waage hand bør at holde szit kiøb, och betalle hesten inden 14 dage

wnder namb i hans boe, effterdj hand haffuer hafft dend hossz szig lenger end første \maanett/ som lougen sziger i *Kiøbe Balchen 16 Capitel*.

- 13a Hendrich Jensszen Lossz steffent Jacob Hegeland for 2 *Rixdaller* rest paa første bøkell och for forleden aars landschyld 4 ½ *march*. Begierede dom til betalling. Jacob møtte berettede, at wille betalle land schylden strax, bøkellen schulle hand faa inden jull. Aff sagtt Jacob Hegeland bør betalle Hendrich Lossz inden 14 dage wnder nam i hans boe.

Jens Holch tog szitt schudtzmaall, och till spurde om nogen iblant allmuen hannem for noget w-sømmelig kunde beschylde. Huor till de alle eenstemmig tachede hannem for god och schichelig om gengelsze, de haffde indtett paa hannem at szige.

Anno 1668 den 3 *Novembris* holtis allmindelig høste och sageting paa Haaug med allmuen aff *Stranduig schibbrede*. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig Mortten Nordtuedt, Engell Giøn, Willomb Nordtuett, Vintzens Windenes, Anders Berie, Anders Haaug, och Siffuer Reffne, med lehnsmanden Wiglich Eye.

Fougden Niels Reszen lod lessze for allmuen de *Konglige* breffue och missiver som den 23 *Octobris* nest till forn er extraherit och indførtt.

Och bleff suarit aff allmuen imod *Generalwejemesters* løn, at de formaatte den iche at wdgiffue. Ønschede at were megtig noch at vdlege till Hans *Konglige Maystett* deris naadigste herre, huis de hannem pligtig war och de bør at wdgiffue.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz lod lessze Christoffer Geertzen fouget i Sogen, hans till hannem wdgiffne kiøbe breff paa nj *march* smør och 1 geedschind, med en ortt i arbeidtzenge i den gaard Reen her i *Stranduig schibbrede*. Daterit Flaahammer i Jndre Sogen den 17 July 1668.

- Bleff och sammetid atter fornyed den førige
13b fredliuszning paa effterschreffne Hans Welbiurdighedz schouge her i schibbredet nemblig Sunduor, Oustefiordz och Ødalls schouge, at ingen deri giøre nogen hinder eller forfang wnder tilbørlig straff.

Johannes Reffne lod lessze Simen Axelszen och hans sødschindz kiøbe breff till hannem paa sex *march* smør och 6 *march* ware i Reffne med bøkell for 12 ½ *Rixdaller* daterit Reffne den 15 *Septembris* 1668.

Olle Miones steffent Peer Reffne for 2 *Rixdaller* lontte pennges och en hest hand haffuer for kommet.

Peer møtte beloffuede at betalle Olle de 2 *Rixdaller* till paasche, huor med Olle war benøjet och effterlod hannem hesten. Thj bør Peer at holde sin affscheidung till beloffuede tid, eller wordering dernest effter i hans boe inden fiortten dage schaadeszløssz.

Her Hanssz paa Fussze lod lesze it mageschifftebreff aff hans sallige wærfader Her Jens Lossz wnder tegnet och indganget med sallig Jsach Øffstestues arffuinger, om Marchhussz ½ løb smør ½ hud med bøkell sambt i Haszelltuett it spand smør it geedschind och ½ faarschind, som Her Jenssz fra prestebollit paa øffrighedens behaug haffuer affstandet, och derfor igien bekommet till it sand mageschiffte 3 spand smør

och 3 geedschind med bœxell i Øffstestue i Fussze sogen. Daterit Ous prestegaard den 14 May 1668.

Lauridtz Wig steffent Siffuer och Lauridtz Bouge sambt Hans *ibidem* for schaade och forfang i hans schouff. Men ingen aff dem møtte. Wiglich Eye berettede ved schafferen at vere lougig steffent.

Thj bør huer aff dennem at bøde steffnefald 1 *march sølff* och giffue Lauridz kost och tæring.

- 14a Jffuer Knudtzen steffent Lauridtz Berland for 4 ½ *tønde* koren, tønden 10 *march* er 7 ½ *Rixdaller* som hand sielff till endeell har bekommett och for noget szagt szig god till hanssz broder. Begierede herom dom til betalling.

Her till att suare møtte Larszes quinde och søn Joen Larszen, och ehrbød szig till betalling szaauitt rett ehr. De kunde iche wide at negte noget heraff førend hand sielff talte med Jffuer Knudtzen herom.

Men Jffuer var endelig dom begierende.

Aff sagt Lauridtz Berland bør betalle Jffuer Knudtzens louglig till kraffd inden 14 dage eller lide derom namb och wordering i hans boe och godtz schaadeszløssz.

Nielsz Nesszes arffuinger steffent Anders Bache til betalling for en beschaffuen contract wnder sorenschriffren Christen Berttelszens och 12 menz seigell, hand for hannem 14 aar till foren har wdlagtt, nemblig 1 ½ *Rixdaller* med sin renntte som hand nu iche will betalle.

Anders møtte och foregaff iche at haffue bedet Niels i Nessze om at indløssze breffuet paa hans wegne, iche heller war hand det begierende *beschreffuett*.

Aff szagtt Anders Bache bør betalle till Niels Neszes arffuinger for wdlagde pennges och om kostning tillsammen 2 *Rixdaller*, och det inden 13 dage vnder namb och vordering i hans boe, huor imod hannem daa samme 12 mendz beszeigling offuerleffueris.

Kaare Berhoffde steffentt Baard Kiøn formedelst hans queg har giortt hannem schaade i hanssz agger, som war beszeett aff danmend.

Peder Holdhussz och Olle Hougewold till stod for retten at schaaden kunde vere till 3 woger korn.

- 14b Aff sagt Baard Kiøn bør betalle Kaare Berhoff[de] for sin schaade 3 ort effter lougen *Landsleye Balchen* 31 *Capitel* och det inden 14 dage wnder nam i hanssz boe.

Jenssz Hollch ligesom till forn paa de førige schibbredez tinge tog och begieratte szitt schudzmaall. Huor paa allmuen suarede hand haffde forholdt szig hossz dennem schichelig och vell, de tachede hannem aldt ære och gott.

Anno 1668 den 7 Novembris holtis allmindelig høste och sageting paa Axland med allmuen aff Schoneuig schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betiente, nemblig Haldoer Taraldzøen, Tarald Wig, Niels Millie, Tosten Tungisuig, Mogens *ibidem*, Knud Tuett, Laridz Sanduig, Lauridtz Løffuigen, Haldoer Hollmedal.

Bleff for allmuen op lest for indførte Konglige breffue och missiver som paa Opdalls schibbrede ting er worden for kyndt.

Huor paa imod fogden Niels Reszens till kraffd om *General* weyemesters løn, bleff suaret at de kunde iche affstedkomme Hans *Maystetz* schatt till fylliste at betalle. Det

war iche deris mottuillighed at staa der imod, men deris ringe raad, saadantt nochsom till sagde.

Paa *Welbiurdig* Loduig Roszenkrantzis wegne oplest itt mage schifftebreff om Houge i Højlanzund imod en partt i Sanduig i Waags schibbrede och i Wdager i Schoneuigs schibbrede som paa Waags schibbrede ting den 27 Octobris ut supra widre er indført.

Diszligeste bleff paa den *Welbiurdige* mandz wegne atter fornyett och fredliust Diue och Jndre Mattre schouge her wdj schibbredet etcetera.

Jffuer Knudszen lod lessze Knud Mogensen paa Thuedz till hannem wdgiffne panttebreff

- 15a och obligation paa 25 Rixdaller 4 march 2 schilling som hand aarlig schall for rentte och derfor i pantt szatt Thofftekalffuen schylder aarlig en halff løb smør, daterit Thuette den 9 April 1660.

Pouell Anderszen Handeland lod lessze sallig Peder Stoerhogs arffuinger och Jndre Nesszes till hannem wdgiffne kiøbebreff paa deris jorde partter i Berhoug till samen smør 4 pund for for[!] 96 Rixdaller, daterit Schouge den 5 Octobris 1667.

Lauridtz Torchildsen Løffuigen lod lessze hans høstru Britte Johansdatters till hannem giffuen tiende och fierdingsgaffue breff effter hindis død i løst och fast daterit den 6 Novembris 1668.

Lauridtz Larszen Wdager lod lessze Effuind Moe i Ettne, Amund Peerszen Breche i Søue sogen och Helle Peerszen paa Grindem deris till hannem wdgiffne panttebreff paa itt spand smør med bøxell i Bertun for 18 Rixdaller, daterit waartinget paa Norimb den 26 Februarj 1667.

Paa *Welbiurdig* Loduig Roszenkranzis wegne opleste en sex mens indwisszning och vordering, paa dend gaard Ølffernes aarlig schyldende 3 ½ løber smør och 1 hud for 288 Rixdaller, Hans *Welbiurdighed* till eyendomb her effter at føllge, daterit den 17 February 1668.

Pouell Anderszen Haffneraassz steffentt Knud Monsen paa Tuett for giæld effter hans obligation nembliq capital 106 slette daller med sin aarlig rentte daterit den 20 Decembris 1658, huor paa ej findis mere aff teignet at were betalt \end/ otte Rixdaller – med der for hans paaboende gaard Tuett 1 løb smør och 1 hud til wnderpant. Pouell bereted at haffue sielff opszagtt hannem penngene for aar och dag till forn. Begiertte endelig dom.

- 15b Jens Hollch suarede at Knud Monszen berettede for hannem iche at were louglig steffentt, hand begierde fordrag till hanssz søn kom fra Nordland. Beroer derfor dennegang, och at Pouell wed tuende mend schall laade hannem pengene it halfft aar till forne opszige, gaas siden effter louglig steffning herom huis rett er.

Lehnsszmanden Christoffer Larszen frembeschet en bonde dreng Johannes Erichsen tienendis paa Schiold i Ettne for leyrmaall \med/ Ellj Ollsdatter som tientte med hannem paa Ebne.

Hand møtte och bekiende sin forszeelsze berettede at wille æchte hinde. Hand schall

schaffe till Christoffer huis som paa kommer med det første.

Dernest frembeschet Joen Knudtzen till holdende paa Schouge, formedelst en saugstoch hand haffuer taget fra Johannes Teigland.

Men Joen møtte iche. Niels Millie och schaffren hiemmellt hand war louglig steffentt. Thj schall hand bøde steffnefald effter lougen – 1 *march sølff*.

Olle Ollszen i Waagen for lejrmaall med hans festequinde Torbiør Hellisdatter sammestedz, men ingen aff dennem møtte. Lehnsmand[en] bleff aff fougden anbefallit deris bøder 9 ort at indfordre.

Jffuer Knudtzen steffent Lauritz Sanduig formedelst hand iche vill holde szitt kiøb om den løb smør i Berie. Formeentte hand burde giffue hannem sinne penne igien nemblig 48 *Rixdaller*, och betalling for odellschatten med sin rentte.

Lauritz møtte och sagde iche at vere ene derom. Hans sødschinde schulle och were tillstede. Loffuede at wille komme med dennem till Houglen och det giøre till en endelig ende.

16a Welbiurdig Loduig Roszenkrantz wed sin tiener Svening Nielsen steffent Johannes Aachre for rest for 1666 1 ort, ald landschylden for i fior 4 *Rixdaller 1 march*, julle *march ½ Rixdaller*, koe leje 1 ort, er 5 *Rixdaller 1 march*. Joen Alszager gammell rest 4 *march 2 schilling*, hans gandsche rettighed for i fior 4 *Rixdaller*, julle*march ½ Rixdaller*, jtem for itt foer nød som er for kommet 3 *Rixdaller 4 march*, er 8 *Rixdaller 5 march 2 schilling*. Jens Scharffueland gammell rest 8 *Rixdaller 4 march 14 schilling*, sambtt ald landschylden for i fior 6 *Rixdaller 1 march 1 schilling*, julle*march ½ Rixdaller*, er till sammen 15 *½ Rixdaller 10 schilling*. Svening begierede dom effter lougen.

Johannes Aachre bad om fordrag hand wille well betalle sin juncher. Jens Scharffueland berettede iche att haffue raad till att betalle, hand war sielff dømbtt. Lehnszmanden berettede {att} Joen Alszagers suarede i dag hand wille betalle sin juncher, beklagede hans fattigdom.

Ehr aff sagt for rette, att de trende indsteffente Johanes Aachre, Joen Alszager och Jens Scharffueland som med forleden aars landschyld endnu indeszider for wden førige rest de till med schyldig ehr, bøhr der fore effter lougen *Landsleye Balchen 1 Capitel* at haffue deris gaarde och lejemaall forbrutt och dog betalle huis de schyldig er, vnder nam och wordering i deris boe och godtz.

Wdmund Wdagger och Lauritz *ibidem* steffent deris landbonde Tøris Bertun for 3 aars landschyld.

Tøris møtte iche, lehnsmanden berettede hand war louglig steffntt. Thj schall hand bøde steffnefald 1 *march sølff* och giffue Amund[.] och Lars kost och tæring.

Lauritz Wiche paa sin wærfaders Olle Larszen Wiches wegne frembkom for retten och tillspurde meenige tingfolch, om de iche er witterligt at hand eyer och arffuede i Kaldem i Ættne 1 løb smør 2/3 partt i en hud effter sin moder for mere end 60 aar siden, huilche odellsbreffue paa Jndre Nessz for wngefeher 12 aar sziden daa de ved den schaadelige jldebrand aff gich, ere fore kommet.

16b Derpaa bleff suarit at de iche andet haffuer vist eller hørtt, end at det godz i Kaldem jo i mange aar haffuer fuldt *forschreffne* Olle Larszen Wiche. Det var och dennem vell bevust at den gaard Nessz for 12 aar siden ved jldebrand gandsche

huertt itt hussz paa gaarden war aff gich. Och war Lauridz herom itt tings widne paa sin verfaders vegne begierende.

Lehnsmand Christoffer Larszen paa Peder Søffrensens wegne till spurde meenige tingfolch om de iche er bevust at Larsz Torbenszen Hollmedall, som er Halsznø klostergodtz, er for armede, hand rested med schatten for 1667 16 *march* 13 *schilling* som hand iche aff hans brugende jorde partt 1 løb och 4 ½ *marcher* kand betalle. Derpaa gaffues till giensuar at hand er en wdfattige mand, har i waar maatt forlade jorden, och nu med sine smaa børen farer om bøgden och tigger.

Jens Holch som tillforen begierde aff allmuen sit schudtzmaall om hans forhold. Bleff suarit de tachede hannem alt ære och gott, och widste indtett paa hannem i nogen maade at szige.

Emerendtze Mollnes fremb kom for retten, beklagede at hindis liden gaard Fleszie i forleden aar led schaade aff jldebrand, och der fore for modet hinde i schatterne maa schee nogen for schonszell. Till spurde herom meenige tingfolch och begierde it tings widne.

Gaffues till giensuar att i forleden høst 14 dage for juell aff gich laaen paa same gaard Fleszie med høe och foer saa der aff indtet bleff berget. De andre hussze bleff beholden *etcetera*.

17a Anno 1668 den 10 Novembris holtis allmindelig høste och sage ting paa Højland med allmuen aff Ettne schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrett som retten betientte, nemblig Olle Kamme, Tore Thuette, Lauridtz Winie, Thore Nernes, Effuind Offfuensteen, Niels Grønesta, Jffuer Tøriszen Schieldall, Thore Fossze, Niels Øffre Nessz, och Haldoer Lunde.

Bleff for allmuen op lest forskreffne Konglige breffue och missiver som paa Opdalls schibbredeting ere extraherede och indførtt.

Jmod *Generalweyemesters* løn suarede allmuen at de for maatted iche dend at wdgiffue, de haffde iche raad till at opbringe Hans *Maystetz* schatter *etcetera*.

Oplest for retten *Welbiurdig* Hille Roszenkrantz sallig *Her* Niels Trolle till Troldhollms wdgiffne kiøbe och schiødebreff till gudfrøchtig matron Brate Christensdatter *Her* Samuells her i Ettne paa den gaard Fossze schylder aarlig 2 løber smør och 2 huder med till hørige bøkell och herlighed, till æuindelig odell och eye *etcetera*. Daterit Kiøbenhaffn den 10 Septembris 1668. Wnder egenhaand och seigell, med sambt till witterlighed Erich Krag till Bromming och Enuold Paszberg till Jernet.

Med sampt dernest den *Welbiurdige* frues fuldmegtige Peder Anderszens føllgebreff paa *forschreffne* Fossze och Teszdall, her effter at suare deris sogne præst *Her* Samuell Jacobszen som deris rette hosszbonde, daterit Bergen den 1 Octobris 1668.

Jligemaade forkyndt forbemelte *Velbiurdige* frues kiøbe och schiødebreff till hæderlig och wellærd studiosy Ananias Bugge paa den gaard Røg her i Ettne schylder aarlig halffierde løb smør med bøkell och herlighed till æuindelig odell och eyendom, wnder hindis *Welbiurdighedz* egenhaand och seigell, med forbemelte tuende *Velbiurdige* mend till witterlighed daterit den 10 Septembris 1668.

Alduold Siffuerszen Bierchenes lehnsmand i Ettne schibbrede lod lessze *Welbiurdig*

- Axell Sehested till Stouffgaard hans till hannem wdstede kiøbe och schiøde breff paa den gaard
- 17b Bierchenes her i Ettne schibbrede beliggende aarlig schyldende 2 løber smør och 2 huder med bœxell, till fuld odell och eyendomb, daterit Bergen den 28 *Septembris* 1663.

Tomas Jonszen paa Sandeid lod lessze for retten Hellie Rambsuigs, Svend Aasembs och Rasmusz Graffuelszeters till hannem wdgifne panttebreff paa $\frac{1}{2}$ løb och 7 *march* smør i Rambszuig her i Ettne, imod optagne lontte pennges till Hellie 48 *Rixdaller*, till Svend 26 *Rixdaller* och till Rasmusz 2 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*. Daterit Rambszuigen den 20 Juny 1668.

Ananias Bugge wed schriftelig citation steffent hanssz bonde Anders Flaatten och hans søn Olle, anlangende en partt i samme gaard hand for sin søn har oplatt och løsszgifuet, och dog den siden som till forn beholdet, huilchet hand formener at vere imod Norgis loug och rett, at Anders Flaatten iche baade kand op giffue szin jord och beholde den sielff. Jligemaade at Olle Flaatten iche maa giffue nogen forloff at saæ sin lejede jord imod loughen, och der fore formeener de bege den partt for hannem bør quitere och fratræde.

Frembeschet dernest effterschreffne jndsteffent danne mend herom deris sandhed at widne, och tillstod Anders Østrimb at hand i forleden høst med Tore Nernes och Lauridtz Wæ, ware med Ananias Buge och lehnsmanden Alduold Bierchenes paa Flaatten och leste en steffning for Anders Flaatten. Daa sagde Anders, end[?] min søn hand haffuer och i gaarden med mig. Daa sagde Ananias till Anders Flaatten kom gaa wd och wissz mig hans brug och anpartt i jorden. Suarede Anders Flaatten hand haffuer bruggt it flech till nørings, och fød en øg eller noget paa.

Dj samme ord tillstod och Tore Nernes och Lars Wæ samme tid at haffue hørtt, och gjorde alle herpaa med op ragte fingre deris æd.

- 18a Jndlaugde Ananias dernest Peder Anderszens missive och beuisz till hannem, at hand imed hand Anno 1663 haffde godzet *forschreffne* Flaatten, iche haffuer szeptt eller kiendt Olle Anderszen *ibidem*, eller hand noget aff jorden till hannem betalt haffuer, meget mindre i jord bogen at vere indførtt *etcetera*.

Anannias szatte i rette at effterdj Anders Flaaten har bruggt jorden siden hand den op gaff, daa for meente hand saa mange aars auffell till hannem at vere forbrutt, och dend partt till hannem at bør rødelig giøris, med widre.

Herimod at suare møtte Anders Flaatten och hans søn, och indgaff deris bœxell sedeller. Anders frem lagde sin aff Christen Hanszen wdsted till hannem den 13 *Octobris* 1635 paa thoe løbber smør i Flaatten, och 18 *march* smør i øejorden Brendeland. Olle frem lagde sin aff fougden Jffuer Knudtzen, at hand har bœxellet 1 løb smør och $\frac{1}{2}$ hud i Flaatten som hans fader formedelst alderdom, suaghet och wanrøgte, for hannem har oplatt daterit 21 Martj 1663. Anders Flaatten och hans søn haffde indtett widre till steffningen att suare, wden at de fich ingen copie aff steffningen. Ananias sagde hand haffuer iche negted hannem nogen copie, hand kunde den gerne haffue bekommett.

Sagen optaget i betenchende til for spørgelsze till neste ting effter juell, och det med bege partters beuilling.

Britte Rasmusdatter steffent Biøren Sande, for medelst hun farer husszuild och har ingen werelsze imod deris schieldord. Hun har oplatt hindis jord for hannem i Sande, och schulle giffue hinde i opsegen 6 *Rixdaller* och haffnen i husszuerelsze, de 5 *daller* er betalt och hun faar iche widre.

Gunder Højland suarede paa Biørens wegne, at hand wilde haffue *forschaffet* hinde det

- werelsze i
 18b haffnen. Daa wilde hun det iche haffue.
 Beroer till waartinget at Biøren sielff kand komme till rette, och fornøjsze at giøre for det loffuede husszuerelsze, eller och at lide dom.

Thomas Jonszen paa Sandeid med steffning frembkom for retten och tilltalte Zacharias Norimb effter førige till talle om det schieldzmaall, effter førte proff och begierede dom till endelighed.

Zacharias war neruerende och erchlerede *forschreffne* Tomas Jonszen for en ærlig mand, at hand ved indtett med hannem i nogen v-tillbørlige maade wden alt huis ærligtt och gott war och en erlig mand well sømmer och anstaar i alle *maader*.

Huor med Tomas lod szig were benøyet, och war herom it tingsvidne wnder forseigling begierende.

Jenssz Holch till spurde sambtlig thingfollchene om, och huor ledis hand szig hossz dennem haffuer schichet och forholdet, och begiertte szitt schudtzmaall.

Bleff hannem suarede, at hand szig schichelig och vell haffuer anstillit, de haffde indtett i nogen maade paa hannem at klage.

Anno 1668 den 14 Novembris holtis allmindelig høste och sageting paa Lille Nerimb med allmuen aff Fieldberg schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettismend som retten betientte nemblig Lars Roen, Knud Hiszdall, Olle Roen, Pouell Østereid, Siffuer Stangeland, Jacob Wjeland, Lauridtz Houge, Steen Klungeland, och Tøris Wieland.

Bleff i meenige mandtz paahør oplest for indførte Konglige breffue och missiver som paa Opdalls schibbrede ting huer for szig er extraherit.

Huor till allmuen om *General weyemesters*

- 19a løn suarede, at de fattige follch iche haffde raad till den at wdgiffue, efftersom de iche kunde betalle Hanssz *Maystetz* schatter. Det war iche deris mottuillighed att imod staa Hans *Maystetz* naadigste paabud, med formedelst deris store trang schuld, kunde de det iche affsted komme.

Hans Neruigen lod lessze *Welbiurdig* Axell Sehestedtz till hannem wdgiffne kiøbebreff paa hans paa boende gaard Neruig her i Fieldbergs schibbrede som aarlig schylder thou løbber smør, daterit Bergen den 28 Septembris 1663.

Hans Reinertzen lod lesze *Welbiurdig* Loduig Roszenkrantzis och Hans *Welbiurdighedtz* frues tillige wdgiffne kiøbe breff till hannem paa dend gaard Kiche her i Fieldbergs schibbrede som aarlig schylder 1 løb smør 1 hud och penng 1 ort. Daterit Hatteberg den 3 February 1668.

Lehnsmanden Oszmund Nerimb lod lesze it beschreffuen panttebreff som Olle Brendeland i Ettne schall till hannem wdgiffue och beszeigle paa 70 *Rixdaller* lontte penng, och derimod hannem igien i panttszatt i Østre Nerimb ½ løb smør och 3 span kornn med bøxell, daterit Brendeland den 16 Juny 1667.

Jngebrigt Siffuersen lod lessze hans høstrues sødschinde Joen Aszlachszen Sæbøe med jnteresserende deris till hannem wdgiffne kiøbebreff paa deris arffuede jordepartter i dend gaard Quammen i Vigbødz sogen som med Jngbrichtz quindis egen part, er till sammen ½ løb smør ½ hud och en halff wog koren. Daterit Axland den 6 Novembris

1668.

19b Jacob Wieland lod lesze hans broder Johannes Knudtzen paa Schedzeid i Karsund, till hannem wdgiffne kiøbe och affstaaelszesbreff paa jtt spand smør och 1 fierding hud i Vieland. Daterit Nerimb tingstue den 12 Novembris 1668.

Rasmus Vlffuenes lod lesze Lauridtz Giereuigens till hannem wdgiffne panttebreff paa ½ løb smør och ½ hud i Søreberie, imod 34 *Rixdaller* der paa lantt och optaget. Daterit Nerimbs tingstue den 12 Novembris 1668.

Knud Stuemoe lod lesze Hanssz Jacobszen paa Flaaten i Ettne hans panttebreff som dog aff hannem var endnu w-forszeigelt, paa 13 ½ *march* smør och 2 ½ spand koren i Stuemoe, imod 25 *Rixdaller* 2 ½ *march* der paa lantt och bekommet. Daterit Nerimbs tingstue den 12 Novembris 1668.

Postbønderne her i schibbredet lod lessze Hans *Exellentz* Her Stattholder Gyldenløffues missive och anordning till lehnsherren *General* Major Rechuin om postens rigtig gang, och postbøndernis frjhed, daterit Aggershuussz den 18 May 1666.

Jffuer Knudtzen steffent Anders Quamme huszmand for gield, men hand møtte iche eller nogen paa hans wegne. Lehnsmanden tillstod at hand ehr louglig steffent. Thj bør hand at giffue steffne fald 1 *march* sølff effter lougen.

Lehnsmanden Oszmund Nerim fremb eschet Lauridz Christenszen husszmand paa Wnderhougen formedelst hand at were kommen for tillig med sin quinde. Hand møtte och beklagede sin fattigdom, och at hans quinde kom ichon 3 wgger for tillig. Thingallmuen tillstod at hand war wd fattige och eyede iche till 2 schilling mere end det hand staar i.

20a Olle Erichszen husszmand tillholdende paa Vestereidz grund for lige sag till taldt. Hand beklagede sin fattigdom, och berettede at hans quinde ichon kom 14 dage for tillig. Allmuen tillstod och, at hand iligemaade eyede inted.

Niels Klungland steffent Knud Stuemoe och bege encherne *ibidem* formedelst deris smaller har giort hannem schaade i sin agger. Knud møtte och benegtede saadantt at Niels det iche schulle beuisze. Beroer till widre.

Colben Dallen steffent Olle Stangeland for nogen landschyld och marcher smør hand hannem forholder.

Olle møtte och suarede att hand haffde bødet hannem landschylden till som hand iche wille anamme. Loffuede endnu den till hannem gierne at ville fornøye. Forbliffuer derwed.

Aszlach Schaar aff Ryføllche lehn steffent Knud och Aassze Stuemoe formedelst deris queg har giortt hannem schaade i hans agger, som lehnsmanden till stod at vere i det ringeste till 2 tønner korn.

Knud Stuemoe berettede att det war Aasszes grind feett gich igienem, som war w-louglig giort.

Aassze beklagede sin fattigdom. Bleff forligt med Aszlach at schall giffue hannem entten halffanden daller i pennge eller halffanden *tønde* korenn.

Jffuer Knudtzen steffent Knud Stuemoe for 1 ½ *Rixdaller* rest paa Konglig *Maystetz* schatter hand mottuillig forholder.

Knud møtte och negtede at hand indtet war schyldig, det war alt sammen betalt. Wilde derom gerne legge haand paa bog och giøre sin æd.

Affszagtt Knud Stuemoe som vill negte och aff verge Jffuer Knudtzens till kraffd om de 1 ½ *Rixdaller* Konglig *Maystetz* schatt, bør effter lougen at giøre sin æd sielff tridie, till neste ting, eller och betalle wnder namb och wordering i hans boe.

Joen Hettland steffent Lauridtz Giereuigen for giæld paa egen och sin søns wegne tilsammen 8 *Rixdaller*.

20b Lauridtz møtte och benegtede at hand iche var hannem saa meget schyldig. Hand haffde betalt der endeell paa, Joen wille regne for meget her wdj renntte.

Affuist till rigtig regenschab i lehnsmanden och en anden danmanz offueruerelsze; siden gaassz derom huis lougligt och rett er.

Joen Hettland steffent Jørgen Giereuigen for szlagsmaall paa hanssz datter.

Jørgen møtte och aldellis benegted at hand iche har rørtt sin haand wed hinde. Derimod suarede Joen Hettland at hand banchet hinde.

Johannes Omundsen berettede at hand saæ Jørgen lagde sin neffue 2 eller 3 gang noget sagtelig paa hinds hoffuet iche till nogen onde, hun klagede sig iche, och siuntis indtet i nogen maade.

Ehragtis aff ingen werdj, indtill derom kand føris anden eller bedre beuisz.

Peder Tørisen Lunde tillige med hans moder frem kom for retten och klagelig till kiende gaff at deris paa boende gaard *Øffrelunde* nu i sommer wed *Sancte* Ollsdags tid wed den schaadelig jldebrand er slett och gandsche affgangen, och om nattertide w-formodende paa kommen saa de indtet fich redet wden nogen sengekleder. Beklagede och derhossz at en liden bomme med endeell aff Konglig *Maystetz* schatt och anden wordering till sammen 47 *Rixdaller* 13 *schilling* i samme brand er opbrentt. Till spurde meenige ting mend om de iche saadant i Gudtz sandhed er bevust, och begierede herom it tings widne.

Derpaa de alle suarede at det dennem nochsom diszuer, er bevust at samme schadelig jldebrand de fattige follch er offuergangen, och att de med stor fare saa gaatt som nøgen der fra wnd kom. Dend bomme som Konglig *Maystetz* schatt laa

21a wdj, och Peder der till altid brugte, och haffde med szig naar hand schatten i schibredet indkreffuede bleff och med andet de fattig follchs eget godtz opbrentt, och fanttis jernen wdj aschen, paa stedet som dend war med bezlaget.

Jens Holloch tog szitt schudzmaall aff meenige ting follch om hans forhold hossz dennem. Daa tachede de hannem alle gott, de haffde indtett paa hannem i nogen maade at klage eller szige.

Anno 1668 den 17 *Novembris* holtis allmindelig høste och sageting paa Strømøen med allmuen aff Fiære schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig, Ingebrichtt Egeland, Gunder Haauig, Suend Ljer, Lauridtz Westuig, Anbiøren Enstauold, Lauridtz Lindaassz.

Bleff for allmuen oplest de forindførte Konglige breffue och missiver som paa Opdalls ting er først forkyndt och extraherit.

Huor paa aff meenige mand om *General* weyemesters løn bleff suarett at de haffde aldellis ingen raad eller middell der till. Kunde icke betalle Hans *Maystetz* egne schatter, som de burde. Det var icke deris mottuillighed, men deris store trang och w-formuenhed. Formodet en naadig forskonszell.

Leutnanten Hanssz Pederszen ankom med ny schriffuelsze och order, om de tuende terminer aff printzesinstyhr schatten wed soldatter at schulle indsamblis och exeqveris. Daterit Bergenhussz den 9 *Novembris* 1668 wnder ampttschriffren Johan Badenhauptz haand som strax i tingfollchens paa hør er oplest.

Baard Ingemundszen Tuett i Schare schibbrede i Carsund lod lesze Rasmus Thorgildsen paa Ascheuig, Onund Biørenszen Erland, Rejer Biørenszen, Erich Biørenszen, Biøren Biørenszen och Anders Jacobszen paa sin quindis wegne, deris till hannem wdgiffne kiøbe

- 21b breff paa dend gaard Hinderlj i Sween sogen, aarlig schyldende en halff løb smør och otte spand koren med boxell, daterit den 14 *Novembris* 1667.

Paa *Welbiurdig* Loduig Roszenkrantzis wegne atter for nyett dend fredliuszning paa Ljer schoug, *etcetera*.

Joen Jmberland steffent Sæbiøren Lj for 1 *Rixdaller* hans formand er hannem schyldig som paa schiffed er indførtt, och hand nu negter.

Sæbiøren møtte berettede hans formand taffte 1 *Rixdaller* paa det kiøb hand fich aff Joen.

Aff sagt Sæbiøren bør betalle till Joen Jmberland den *Rixdaller* med sin renntte siden schiffed stod sambtt ald anden om kostning inden 14 dage wnder namb och wordering i hans boe.

Allff Wallen paa Walstranz kierchis wegne steffent Sæbiøren Lj for en liden quie werdig 1 *Rixdaller* hand har fanget paa Øreuigen i sin schyld. Formente kierchen ochsaa burde haffue sin deell der wdj efftersom der var icke mere.

Sæbiøren berettede den sallig quinde haffde sambtøgtt hannem det lidet beest, hans giæld war børne pennge.

Affsagt samme liden quie bør falde kierchen och Sæbiøren imellom tillige schiffte, efftersom kierchen och szin betalling effter recessen er tilberettiget.

Alff Wallen steffent Daut Vlfueragger for nogen kiørleye aff en kierche koe.

Daut møtte berettede at hand førde koen hiemb och sagde den aff szin aabiurd. Siden bad Alff hannem dend maatte gaa i hanssz march efftersom dend var siug.

Affsagt Daut bør betalle kiør leye aff koen for de 2 aar indtill hand førde den hiemb och sagde den aff aff[!] sin aabiurd, men for den tid den siden haffuer ganget i hans march

- 22a for leye att vere frj.

Anno 1668 den 21 *Novembris* holtis allmindelig høste och sageting paa Augdesteen med allmuen aff Føens schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettismend som retten betientte, nemblig, Wie Schimmeland, Hanssz Nessz, Otte Aadland, Haldoer Escheland, Olle Nøchling, Knud Hyszingsta, Johannes Steensuog, Jens Selle, Olle

Haauigen och Lauridtz Nordhuglen.

Bleff i meenige mandtz paahør oplest førind førte Konglige breffue och missiver som paa Opdalls schibbredeting den 23 Octobris nest till forenn er forkyndiget.

Huor till aff allmuen, om *General* weyemesters løn bleff suaret, at de fattige follich ingenlunde formaatte det att wdgiffue. De haffde iche raad Hans *Maystetz* schatter at till weye bringe etcetera.

Welbiurdig frue Karen Mouatt lod lessze hindis søns *Welbiurdig* Berentt Ornings till hinde wdstede offuerdragelszes breff paa Orningsgaard at till træde och bruge hindis liffs tid, och om Berentt Orning forinden wed døden schulle affgaa, daa gaarden *Hindis Welbiurdighed* frembdellis som eget odell æuindelich at beholde, daterit Semb den 15 February 1649.

Jnger sallig *Mester* Jens Schieldrups i Bergen lod lesze *Her* Natanaell Madtzens till hinde wdgiffne schiøde breff paa dend gaard Sorttland paa Bremnes aarlig schyldende thoe løbber jtt pund och 4 *marcher* smør, sambt thoe woger och 9 *marcher* fisch med bøxell, daterit Bergen den 9 Junj 1668.

Welbiurdig Loduig Roszenkrandtzt lod for nye och fredliuse *Pettertejens* schoug paa Storen, etcetera.

22b Sille Hansdatter Mogens Gyngis lod lesze Hans *Konglig* *Maystetz* naadigst tilladelszesbreff at hun, och effter hindis død, hindis datter Marj Chatrine, allenne maa holde gastgeberj paa Leeruigen. Dog schall de pligtig were at holde it schicheligt krohussz wden klage, och ingen derudj at giøre indpassz paa ½ mihll nehr daterit Haffnie den 16 July 1668.

Her Peder Ollszen steffent Anders Augdesteen for hand forholder den betalling hannem paa schiffted effter hans wæhr moder er wdlagt.

Anderszes quinde møtte och berettede at *Her* Peder haffde en kiell i pantt for 10 *Rixdaller*.

Affsagtt effterdj gielden effter lougen paa schiffted er angiffuet, och daa indtedt imod sagt, men mere bekiendt saadant till præsten at vere schyldig, huor fore der och \scheede/ wdleg till dedz betalling, nemblig thuende kiedelle och en *gammell* seng. Huilchet Anders Reinertzen strax bøhr at laade were presten føllgactig wnder nam i hans boe.

Her Peder Mogensen steffent Haldoer och Omund Escheland, Christoffer Rommetuett och Aron Hettleszetter for betalling penngene och koren dem paa *tømmer* er leffueritt.

De indsteffente møtte berettede at *tømmerit* war kiørtt till siøs, och bleff Haldoers *tømmer* taget paa Aronz wegne, huis de ware schyldig wille de betalle.

Affuist till rigtig regenschab med *Her* Peder inden 14 dage.

Lauridtz Breche steffent Gunder Mellings enche formedelst 1 ½ løb smør i Siøuld som hun aff Hans Bøes arffuinger i Karszund har indløst for 55 *Rixdaller*. Formeente hans quinde som en broder datter bør niude sin anpartt, naar hun sin partt aff løsznings penngene tilbage legger eller och haffue betalling for huis godtzet mere kand were werdt.

23a Hans Melling møtte paa hans wermoders vegne. Berette att den sallig mand gaff rentte

aff pengene i Karsund och odellsschatt till.

Affuist till neste ting at Maritte Mellings kand steffnis med hindis breffue i rette. Gaes daa derom huisz rett ehr.

Lehnsmanden Lauridz Tottland steffent Otte Størcherszen Wichenes for forleden aars schatt. Men hand møtte iche eller nogen paa hans vegne. Schall derfor bøde i steffnefald 1 *march* sølff.

Guttorum Habosta steffent Lars Olszen Siøuold formedelst at hand iche har vell tillugtt hans setterbod. Der er en quie indgangen och kunde iche komme wd igien, men sualddt ihiell, som Guttorumb meentte hand burde betalle.

Lauridz møtte formeentte hand kunde det iche bedre. Hand haffde lugtt døren vell till.

Affsagtt att wj iche kand ehragte Lauridz Siøuold at vere nogen aarszage i dett bestes omkommelsze, meget mindre aff forszett giortt noget i saa maade som kunde giøre nogen mandz queg schaade. Thj forbliffuer hand for denne till talle frj.

Bleff aff lehnsmanden i rette førtt it besoffuet quindföllch wed naffn Madellene Johannesdatter paa Oldereid, for leyermaall med en dreng wed naffn Thorgildz Baldtzerszen paa Saxeid, begge i Findaassz giæld, huis mormødre ware sødschinde till modren, dog aff huer sin fader.

Thing allmuen berettede at de begge ware fattige och haffde indtett at bøde med. Beroer till for spørgelsze med offuer øffrigheden om derfor slegtschabet schyld noget kand lide.

- 23b Rasmus Føllgerøen steffen Lauridtz Dyuigen for giæld. Men hand møtte iche, eller nogen paa hans wegne. Thj er affsagtt hand att schall bøde steffnefald 1 *march* sølff.

Willom Hollme steffent Johannes Steenswog for den laxeuog Blaamullen som ligger wnder Hollme, som Willom formeentte hand som en lodzeiger till Hollme burde vere nermiste till att bruge for Johannes som er fremmed.

De bleffue begge herom forligte, at Villom aff stod ald sin rett for Johannes, att hand schall beholde wogen for hannem angerløssz hans lifftid wden ald anche eller paa talle schaadeszløs saa lenge hand suarer rett aff dend. Men naar den loughlig løsz och ledig bliffuer daa formeentte Willom dend at ville haffue och bruge for en andenn.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantzis fuldmegtig Svening Nielszen frem kom for retten och till kiende gaff at hans Welbiurdige juncher haffuer giort Velbiurdig frue Zidtzele Juell paa Wattne, och de Welbiurdige föllch i Orningsgaard loughsteffne effter loughen, at paa høre och wedtage Wattnes opbiudelsze for pennges att ind løssze, eller och Hans Welbiurdighed dend till anden wille affhende. Men ingen aff dennem møtte noget herom at szige. Det Svening war begierende at maatte vorde jndschreffuen och hannem der effter it tingswidne at maatte giffues beschreffuett.

- 24a Welbiurdig Loduig Roszenkrantz lod lesze for retten Olle Andersen Axlantz wdgifne panttebreff till Giertrud Pouellsdatter sallig Her Abell Rasmusens paa Tysznes formeldende paa 21 *march* smør och en pund thørfisch wdj dend gaard Selløe paa Brembnes, sambt i øde jorden Nessze der wnder aarlig landschyld 2 ort med en laxewog der till hørende 3 ½ *Rixdaller* och 1 slet *march* aarlig at op berge, jmod 26 *Rixdaller* derpaa lontt och optaget. Huor paa med sallig Welbiurdig Axell Mo[ua]ttz egenhaand findis teignet, at odellsmendene Rasmus Gullichszen och Ingebrichtt

Gullichszen, endnu aff Hans *Welbiurdighed* derpaa haffuer bekommett nj *Rixdaller* som giør till sammen 35 *Rixdaller*. Daterit Hoffland den 26 February 1638[!].

Diszligeste och herhossz op lest Mogens Abellszen Hammers schrifftelig offuer dragelsze paa *forschreffne* pantt till *Welbiurdig* Axell Mouatt som hannem paa schiffed paa Tysznes arffueligen er tillfalden, daterit Tysznes 14 *Decembris* 1637[!].

Endnu op lest Sallmon Windenes, Jeronimus Heyes och Michell Brattetuedtz tillige wdgiffne kiøbe och schiødebref paa 14 ½ *march* smør och 14 ½ *march* tørfisch till sallig *Welbiurdig* Axell Mouatt, liggende i forbemeltte gaard Selle paa Brembnes, som sallig Niels Hansen Heye till forn aatte, daterit Gierestad den 30 *Octobris* 1643, med sambt dedtz anpartt wdj tuende wnderliggende øde pladtzer och laxewogen *etcetera*.

Widre lod *Welbiurdig* Loduig Roszenkrandtz lesze Johanes Johansen paa Dallen i Tysznes giæld, hans wdgiffne kiøbe breff till Nielsz Nielszen Smid paa Fladerager och hans med arffuinger Liszbett sallig Jacob Jensens och Søffren Hansen paa sin høstrues vegne, formelddende paa tolff *marcher* smør och 12 *marcher* fisch i forbemeltte gaard Selle paa Bremnes, sambtt i laxszewogen och Nesszerne derwnder dend siette partt. Daterit Reiszemb den 20 Juny Anno 1647.

Jligemaade herhossz oplest *forschreffne* Nielsen[!] Nielsen Smidz och hans med arffuinge Liszbett Jacob Jensens och Søffren Hansens kiøbe och affstaaelszes breff paa *forschreffne* 12 *march* smør och 12 *march* fisch i Selle till *Welbiurdig* Axell

24b Mouatt till Hofflandt med anpartt i Nesszerne och laxewogen, sambt 30 *marcher* smør pantte godtz samme stedtz de iligemaade till Hans *Welbiurdighed* offuerlat haffuer. Daterit Bergen den 26 Junj 1647.

Och endelig op lest *Welbiurdig* Christoffer Ornings obligation och panttebreff till *Welbiurdig* Loduig Roszenkrandtz till Hatteberg wdgiffuet, formeldende paa 250 *Rixdaller* som aarlig schall for renttis, och till en teyg for szichring i pantt szatt dend gaard Øchland paa Storen som schylder aarlig thou løbber szmør med bøkell och aasæde, daterit den 5 May i Orningsgaard 1668.

Førige Konglig *Maystetz* fouget Jffuer Knudtzen lod lesze Rasmus Pedersen paa Melling i Brembnes sogen till hannem wdgiffne kiøbe och schiøde breff paa jtt halfft pund smør och 1/3 geedschind i den gaard Hollme i Bimmellen[!], sambt dend wnderliggende anpart i laxszewogen Blaamullen nemblig 2 ½ slette *march* och 1 ½ *schilling* aarlig at oppeberge. Daterit till allmindelig schibbredeting paa Totkland den 8 *Novembris* 1656.

Jffuer Knudtzen lod lesze Anders Pedersen Jndre Haauigs till hannem wdgiffne panttebreff paa jtt pund smør och 1 fierding hud i dend gaard Settre i Føens schibbrede, imod 25 *Rixdaller* 1 ort hand der paa bekommett haffuer. Daterit Thottlandtz tingstue den 29 *Octobris* 1660.

Och haffuer den sallig mandtz arffuinger i dag laadet paaschiffue och panttszatt endnu till Jffuer Knudsen i samme jord Settre 1 fierding hud for 10 *Rixdaller*.

Jffuer Knudtzen lod lesze Lauridtz Totklandtz till hannem wdgiffne pantte breff paa it spand smør och it gedschind i Hollme med 1 *Rixdaller* aarlig landtz lott aff wnderliggende laxsewog Blaamullen for penng 60 *Rixdaller*. Noch vdj Hollme nj *marcher* smør och ¼ giedschind sambtt ½ *Rixdaller* lanz lott aff Blaamullen for 15 *Rixdaller*, som hand

25a sielff aff andre haffuer i pantt. Daterit Totkland den 25 *Novembris* 1660.

Jffuer Knudtzen lod lessze Her Canceler Offue Bielches, Hansz Hansen Bergen och

Gulletings laugmand och Herman Garman *General* toldforualter Nordenfieldz, deris paa Konglig *Maystetz* vegne till hannem wdstede schiøde breff, iblant andet godz och gaarder i Opdals, Schoneuigs och Waags schibbreder formeldende paa dend gaard Deggenes her i Føens schibbrede, schylder aarlig halffanden løb smør och en hud med bœxell. Daterit den 25 Novembris i Bergen 1662.

Jffuer Knudtzen lod lesze Hellie Torchildsen boende paa Steenswog hans till hannem wdgiffne pantte breff paa nj march smør och $\frac{1}{4}$ gedschind i forbemelte gaard Hollme, sambt landzlott aff *forschreffne* och wnder liggende laxszeug Blaamullen, aarlig $\frac{1}{2}$ Rixdaller jmod 16 Rixdaller i pennges derpaa bekommet. Jligemaade beuilget Jffuer Knudtzen at indløssze fra Lauridz Thottland lige saa meget i Hollme och Blaamullen som hand den 29 Decembris 1659 i pantt szatt haffuer for 15 Rixdaller in specie, effterdj Lauridz sine penge aff Hellie igien war begierende, och wed for panttningen ej lenger wille forbliffue etcetera. Daterit waartinget paa Berøen den 25 April 1664.

Jenssz Hollch till spurde allmuen som tillstede war, om nogen haffde fornammeth noget w-schicheligt till hannem i ord eller gierninger j medens hand haffuer tientt och weret hossz dennem, och begierede szitt schudzmaall.

Derpaa de suarede at de indtet paa hannem i nogen maade kunde haffue at klage. Men tachede hannem aldt ære och gott.

Anno 1668 den 25 Novembris holtis allmindelig høste och sageting paa Houglund med allmuen aff Quindherritt schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betientte, nemblig Erich Tuett

25b Jndre Tuett, Tomas Lande, Tolleff Stordalle, Olle Nielsen Hiellmeland, Sambson Omwigen, Søffren Neerhussz.

Bleff for allmuen oplest de førige indførte Konglige breffue och missiver som paa Opdalls schibbredzting er for kyntt och indført. Med sambtt en ny ordre till sex soldatter hossz de nachlesszige at exeqvere.

Jmod *General* weyemesters løn suarede allmuen at de aldellis ingen raad eller medell haffde det at wdgiffue, de kunde iche till fulde betalle Hanssz *Maystett* sin schatt etcetera.

Jffuer Nattersta steffent Thore Sanduigen for medelst hand i juledagne sidst forleden offuer faldt hannem i hans eget hussz med slagszmaall och aff reffuett hanssz scheeg.

Thore møtte och sagde Jffuers quinde reffe mere hard aff hannem etcetera.

Aff sonet for retten at Tore schall betalle till fougden Niels Resen paa Konglig *Maystetz* vegne 4 Rixdaller.

Wellom Tomasen i Teerøen steffent Rasmus Traauigen for medelst hand wdj it brøllup med w-tilbørlige ord haffuer offuerfaldet hans quinde och offentlige szagtt, och tillagt hannem, at schulle haffue taget i tiende aff en schipper Larsz Ollsen som lade i Terøen, 10 Rixdaller, och ichon igien vd giffuett femb *march*.

Rasmus møtte iche, men wnduigte tinget. Thj bør hand bøde steffnefald 1 *march* sølff och giffue Willom kost och tæring.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantzis fuldmegtige Svening Nielsen steffent Mogens Nessz for gammell rest 1 $\frac{1}{2}$ ort, ald landschylden for i fior 7 Rixdaller

26a julle*march* $\frac{1}{2}$ Rixdaller. Thore Møchelbost gammell rest 11 *march* och paa schatten for

i fior 1 ½ ort, med ald rettigheden samme aar 3 ½ *Rixdaller*, *jullemarch 3 march*, koeleje 1 ort, och for en koe hand har forkommet 3 *Rixdaller*. Olle Omwigen gammell rest 3 ort, ald rettigheden for i fior 1 *Rixdaller* 3 ort, *jullemarch ½ daller*. Enchen Omuigen for it foernød hun har for kommet huilchet hun foregaff nu i høst at were igien leffueritt, 12 schilling war hun schyldig for i fior paa landschylden.

Svening begierede endelig dom effter lougen.

Thj er aff sagt at effterdj de indsteffente sielff bekiender endnu med deris landschyld for forleden aar, offuer louglic tid att inde side. Daa bøhr de och nemblig Mons Nessz, Tore Møchellbost och Olle Omvigen, at miste deris gaarde och haffue deris lejemaall forbrutt, och dog betalle huis de schyldig er, inden 14 dage wnder namb och vordering i deris boe.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz steffent Anne Jens Sørenszens for forleden aars landschyld hun endnu med indeszider. Men hun møtte iche, eller nogen paa hindis wegne. Thj beroer det till neste ting.

Jffuer Knudtzen førige fouget steffent Sambson och Jffuer Kierland for trende aars schatter pro Anno 1664, 65 och 66 aff ½ løb smør i Møchelbost som bruges wnder Kierland. Nemblig 3 *Rixdaller* 1 ½ ort forwden frøychen schatt 30 *schilling* de mottuillig forholder.

Sambson och Jffuer møtte och formeente at deris broder som eyer pladzet der tilbør suare.

Affsagtt att effterdj den partt i Møchelbost bruges wnder Kierland, daa bøhr de jndsteffente der aff at betalle schatterne for de aar-

26b inger de det hafft haffuer, eller sligt hosz dennem wed nam och wordering paa *Konglig Maystetz* vegne at wdszøges, inden fiortten dage schaadeszløs.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz till Hatteberg lod lesze for retten it mageschifftebreff imellomb dend sallig *Welbiurdig* mand Axell Mouatt till Hoffland och Lauridtz Johansen paa Torsznes, in forma att *Welbiurdig* Axell Mouatt har affstandet aff hans høstrues odell i Schoneuig schibbrede i dend gaard Fiære i Achrefiorden en halff løb smør, och dernest i enn gaard kaldis Ryllestad sammestedtz it spand smør. Huorimod Lauridtz Johansen till fuld wedeleg har giffuet och affstanden ½ løb smør och ½ hud i Stordalle i Øllffuebøgden. Daterit Hoffland den 22 April 1650.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz lod lesze Abraham Guttorumsens quitering at haffue anammet aff Hans *Welbiurdighed* paa egen och szin broder Olle Guttormbsen paa Tøsszes wegne, nj *Rixdaller 1 march*, som er for deris odellsrettes affstaaelse i Huideberg, daterit Hatteberg den 15 May 1668.

Welbiurdig Loduig Roszenkrantz lod lesze Anders Boelstaz och Abraham Windeneszes sambtlig børen och arffuinger deris till Hans *Welbiurdighed* wdgiffne kiøbe breff paa 1 pund smør och ½ hud i Huideberg i Øllue sogen som *forschreffne* deris fader till *sallig Welbiurdig* Axell Mouat in Anno 1645 solt och affstandet haffuer, med sambt der wdj indførtt deris odellsrettes affstaaelsze. Daterit Stranduigs *schibbredz* høsteting paa Haauigen den 3 Novembris 1668.

Och fulde saa herhossz *forschreffne* arffuingers beuisz och quitanz, at de till endelig betalling endnu aff *Welbiurdig* Loduig Rosenkrantz paa samme partt i Huideberg haffuer bekommet sambtlig 12 *Rixdaller*,

27a daterit Haauigen den 4 Novembris 1668.

Welbiurdig Loduig Roszenkrandtz lod lesze Gutturumb Michelszen Huidebergs børn och arffuingers wdgiffne kjøbebreff paa 1 pund smør och $\frac{1}{2}$ hud i forskreffne Huideberg som deris sallige fader till sallig Welbiurdig Axell Maatt in Anno 1645 soldt haffuer. Daterit jdtzige høsteting paa Houglan den 24 Novembris 1668.

Paa Welbiurdig Loduig Roszenkrandtzis wegne bleff for retten lydelig fredliust Hans Welbiurdighedz schouffue her i schibbredet nemblig Øye, Sniellstuedt, Meell, Røraan, Stoerdalle, Lunggott, Boxnes och Fiellanzbølls schouge etcetera.

Fougdens tiener Jens Hollch tog och begierte szitt schudtzmaall aff allmuen, med till spørgelse om noget offuer hannem kunde klages.

Huor paa de alle suarede nej, och at de tachede hannem forgod schichelighed, alt ære och gott.

Anno 1668 den 28 Novembris holtis allmindelig høste och sageting paa Øffre Waage med allmuen aff Strandebahrms schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betiente, nemblig Thorchild Omme, Jngild Tuett, Roald Omme, Hans Omme, Torben Øffsthussz, Osszmund Tuett, Peder i Giere, Siffuer i Nessze, Nillsz Schagge, Joen i Aaruigen, Jon Enes, Jffuer Røruig.

Bleff for allmuen lydelig oplest de forindførte Konglige breffue och missiver som paa Opdall schibbredz ting er publicerit och indført med sambt en nye ordre till sex soldatter hossz de nachlesszige om schatter at giøre execution.

Jmod General weyemesters løn suarede allmuen at de haffde aldellis ingen raad dend att att[!] wdgiffue. De widste iche de Konglige schatter at kunde till weye bringe. For modet en naadig forschonsell aff dend høje øffrighed.

Welbiurdig Loduig Roszenkrandtz till Hatteberg lod atter fredliusze sine schouge her i schibbredet nemblig Ænes, Suallendall, Graffedall, Thuetten, Fembsteneuig och Nettelanz schouge etcetera.

Jtem paa den Welbiurdige mandz wegne oplest it kjøbe breff aff Niels Nielszen Smid raadmand i Trundhiem wdgiffuet paa 24 march smør i den gaard Fossz i Strandbarms schibbrede. Daterit Bergen den 26 Junj 1647.

Dend hæderlig mand Her Rasmus Pedersen sogne præst hersammestedtztz steffent Siffuer Hanszen Børesemb for effterschreffne poster effter indlagde schrifftelig indleg och protestation. Først for hand er indkommen paa prestegaarden med w-bequembsord och knøtte neffuer truett hans quinde. 2 at hand effter Gudz tieniste paa kierchegaarden har w-tilbærlige bejegnet hannem och søgtt at giøre allmuen med hannem op rørsch, schutt dem till proffs at præsten i dag aff predichestoellen haffde banttsatt hannem och ald allmuen. Jtem for det tridie vnder sacramentedz wddeelling offuer faldet Joen Bache daa hand ko ned fra alteritt.

Frembkom herom dissze indsteffente prouff.

Olle Berie wantt och bekiende at som præsten kom wdaff kierchedøren gich Siffuer Børesem hannem imod, och talde till allmuen i schall were mit wittne, ieg schiuder eder till prouff at præsten har i dag bandstøtt mig, och iche allene mig, men ald allmuen. Præsten gich sin vey, och suarede hannem iche it ord.

Olle Siuffsetter wantt och bekiende att hand hørde samme ord aff Siffuer Børeszem paa

28a kierche *gaarden* och at hand raabte med stoer schrall, och det var flere aff allmuen noch bekiendt, gjorde herom tillige med Olle Berie deris æd med opragte fingre.

Jffuer Røruig proffuede herom ligesom de andre at hand hørde Siffuer Beresemb sagde de ord, at presten bandstøtte hannem och ald allmuen, ochszom kierche follchet straffede hannem derfor, soer hand derpaa med en stor æd och sagde jo Gudz harde bittre død gjorde han saa.

Det samme proffuede och Christoffer Giere at hand hørde Siffuer saadan stoer æd derpaa gjorde, och gjorde de begge med opragte fingre deris æd.

Peder Grønning, Sambson Stoer Linge och Jngebricht Bro proffuede at de hørde Siffuer talde till Joen Bache daa hand kom ned igien fra alterens sacramente, och sagde, du est iche meget forligt med mig endnu och du gaar till Gudz bord, du har der aff iche gott, och widre hørde de iche. Giorde herom deris æd.

Siffuer Beresemb som wed retten war till stede och proffuene anhørte, bekiende sin daarlighed och w-fornufft. Bad *Her Rasmus* hand hannem det wille for Gudz schyld effter laade.

Her Rasmus \suarede/ for sin persoen wille hand hannem det effter laade dog at hand schulle staa obenbare schriffte och giffue noget till den fattige kierche.

Niels Reszen protesterit paa at Siffuer for szlig hans forszeelsze burde bøde till *Konglig Maystett* thiuffue *Rixdaller*. Huilchet hand och for retten anloffuede, och soened. Sagen dermed till Hans *Konglige Maystett* at schulle betalle 10 *Rixdaller* till juell och 10 *Rixdaller* till pindtzdag.

Johannes Børesemb steffent *forschreffne* Siffuer Børeszemb hans grande formedelst w-tilbørlig schieldtzord och offuerfald. Och talt w-tilbørlig ord paa hannem i Strandebahrms præstegaard, som hand formeente at were sin gode naffn och røgte till for kleinselze.

28b Christoffer Giere proffuede herom, at hand hørde Siffuer Beresemb haffde ord och talle med prestens quinde i Strandebahrm om Johannes hans grande, och sagde at Johannes maatte vell haffue bleffuen dersom hand war, hand boede i Øllue som enn schallch och schellmer. Saa kom hand her och, och saa har hand schichet sig her, och det første hand kom saa har hand førtt mig trette paa.

Johannes Rissze och Peder i Wichen wantt samme ord och gjorde sin bogger æd med op ragte \fingre/ alle tillige.

Johannes Beresemb indragde sitt tagen schudzmaall i Øllue kierche wnder sogneprestens haand, at allmuen ej noget w-schicheligt paa hannem haffuer at szige, men tachede hannem alt ære och gott.

Siffuer Beresemb haffde herimod indtet at sige, wden hand erklerede Johannes at hand ej wed noget w-ærligt med hannem, wden alt huis en ærlig mand wellsømmer och anstaar i allemaader. Loffuede her effter iche saaledis sin grande offtere at w-førme. Hand will giffue Johannes for hans wmkostning i forligelsze 3 *Rixdaller*, och till Hans *Maystet* wdj sigtt 4 *Rixdaller* at betalle till juell. Bleffue herom wed handeband for retten forligte.

Jffuer Knudtzen wed fougdens schrifftelig steffning steffent Lauridtz Huchaassz formedelst endeell aff princessin styrs schatt for Anno 1666 hand mottuillig forholder, sambt formedelst hand schall haffue laadet szig forliude, at hand haffuer oppebaarit en heste schatt aff allmuen wden nogen *Konglige* breffue och paa bud. Det Jffuer Knudtzen formeente hand burde beuisze, eller lide som wedbøhr.

Hanssz Andersen i Waage proffuede herom att som hand i waar \war/ med Jens Hollich

- 29a paa Huchaas at wdsøge nogen rest aff princessin styr schatten, daa hørde hand at Lauridtz Huchaas sagde om Jffuer Knudtzen, at hand kreffuer mere end hand burde, hand har och op taget aff allmuen en hesteschatt wden nogen øffrighedtz breff eller bud, de haffde iche hørtt lesze nogen breffue derom.
- Jens Hollch som samme tid med var berettede de samme ord at haffue hørdt, huor paa hand gierne wille giøre sin æd. Lauridtz Huchaas for meentte Jens Hollch iche burde eller kunde proffue herom hand war hanssz auffuindtzmand och szlog hannem i hans egen gaard.
- Lauridtz Huchaas møtte \ellers/ och aldellis benegtede at hand saadan ord om Jffuer Knudtzen iche sagt haffuer. Hand war en gammell mand, och kunde iche mindis hand szligt taldt haffur. Hand ehr nu wed 80 aar gammell.
- Hans Anderszen giorde herom med opragte fingre szin fulde æd. Lauridtz Huchaas sagde hand haffde betalt sin princessinstyr schatt, och endnu kunde hand betalle den op att igien.
- Jffuer Knudtzen formeentte Lauridz burde beuisze det hand haffde sagtt, eller lide effter Norgis loug.
- Optaget sagen i betencheude till for spørgelsze med offuer øffrigheden om Jens Hollch bør tages till æd eller ej, siden gaas derom huis rett ehr.

- Jens Hollch med sin hosszbondtz fougden schrifftelig steffning steffent *forschreffne* Lauridtz Huchaases kone, tuende døttre och yngste søn for offuerfald och slagsmaall paa hannem, daa hand i *Konglig Maystetz* ærinde effter befalling var beszeed. Slaget hannem i hans hoffuet tuende stoere saar, blaa och blodig, huorom hand frembuiste sin blodige schiorte, som befanttes at were nedløbben aff hanssz hoffuett med blod *etcetera*. Diszligeste fremblagtt en stoer trækrog iligemaade blodig, som de {haffde} haffde szlaget hannem med.
- Erich Tuett proffuede at daa hand hørde raab paa Huchaas, gich hand der bortt. Daa sad Jens Hollch paa
- 29b bachen wed kaallhaffuen och var affkled till sin bare schiorte, och war baade kleder och hans werie fra hannem bortt tagen. Daa falt baade Lauridtz Huchaases quinde med begge døttre och sønen hannem i haarit. Sønen haffde en støche aff en stoch i haanden och tøsszerne slog Jens med en træ krog. Erich wille gierne affstyre och tog deris hender aff Jenses haar en effter anden, men de ware for mange, och de tommelit ned effter bachen och Jens Hollch laa alt wnder. Siden kom Tomas, fogdens andres[!] tiener fra Waage med lehnsmanden och nogle mend. Daa war de adschildt.
- Thomas Hanszen proffuede at hand kom først till gaarden ridende, daa laa Jens Hollch neszgrussz paa jorden och bløde. Lauridz Huchaases søn och tuende døttre stod offuer hannem och haffde huer sin stor pryggell i haanden, och quinden wilde haffue tregt boxeszerne aff hannem. Och som Jens Hollch daa wille reise szig, och spurde om der var ingen scham i dennem, fløj de hannem atter igien till liffs, och Tomas laa wnder. Daa kom Lauridz Huchaas løbbende med en kniff, och wille haffue stuchet hannem, men hand wndløb, effter en aff tøsszerne som hand dog iche naade. Och Jens gich hen och lagde szig paa marchen och bløde.
- Lehnsmanden med Osszmund Tuett och Peer i Traa berettede at daa de om sider seent kom till Huchaas, saa de Jens Hollch lige paa marchen och bløde. Klagede at hand saaledis var medfaren aff Lauridz Huchaaszes follch.
- Lauridtz Huchaas møtte paa hans follches wegne och berettede at hans dørette[!] ware gallne som gott follch well wed. De ware taget igien paa søen och førtt hiem. Lauridz bleff till spurt om de ware paa søen i baad. Suarede hand jaa, de wille fare bortt. Jens Hollch haffde

30a giffuet først aarsage till klammerj och slog hannem først offuer hanssz røg fordj hand kunde iche saa strax faa hest till Schiellnessz. Haffde dog derom ingen prouff eller widne, eller widste nogen at naffn giffue.

Erich Tuett och Tomas Hansen gjorde om huis de wundet offuer med op ragte fingre deris æd.

Jens Holloch war herom dom begierende, saauell som fougden paa *Konglig Maystetz* wegne, at hans tiener kunde niude fred paa Kongens erinde.

Aff sagtt for rette at effterdj Jens Holloch paa *Konglig Maystetz* ærende war bested, och med hug och slag w-tilbørligen offuer falden och slaget till blodig saar, effter derom frembuiste hoffuet saar och blodig kleder; och huer man effter lougen er pligtig till at suare for sig, sine børn och tienere. Men effterdj lougen determinerer at Kongen iche fanger bøder for huis schaade gallene folch \gjør/ ut Mandhelge [*Balchen*] 8, daa bør Lauridtz Huchaas at bøde paa hand quindis och søns wegne for deris fattigdom deris halffue bøder effter *MandHelge* [*Balchen*] 17 *Capitel*, nemblig otter ørtuger och 13 *march* sølff, och giffue Jens Holloch for sin schaade till badscherløn och omkostning syff *Rixdaller* och det inden 14 dage wnder namb i hanssz boe.

Niels Nesszes arffuinger steffent Christoffer Giere for 10 *Rixdaller* den sallig mand gaff hannem paa den gaard *Hambre* i *Hardanger* som hand haffde i pantt aff hustru *Mallene*, at hand den fremdbellis kunde beholde. Nu war godzet igien løst aff Lauridz *Galtung*, och der fore formeente de at bøhr haffue deris penge igien.

Christoffer møtte och benegtede iche at hand haffde bekommet 10 *Albartjdaller* for hand iche schulle indløssze *Hammere*, huilchet hand loffuede Niels Nessz for sin perszoenn

30b men iche for andre odellsmend, och andet løffte schulle iche beuiszes.

Beroer der \for/ paa rigtig beuis at Christoffer har loffuet at hiemble Niels Nessz godzet for alle och en huer, saa gaas derom huis rett ehr.

Siffuer Nessz steffent Anders Waage formedelst hand har indganget i hans schouff och huget hannem endeell tømmer ned, som hand formeente w-louglic at were, med widre hans fore giffuende.

Anders møtte och indlagde den hæderlige mand *Chlaus Nielsen* latinsche schollemester i *Bergen* hanssz beuilling och schrifftelig sedell at hand i samme Nessz schoug maa houge nj tølter stuer till hans eget brug, efftersom schollen der vdj en anpart haffuer. Daterit *Bergen* den 6 *Novembris* 1668.

Siffuer Nessz indlagde it gammell pergamentz breff aff dato schiertorszdag 1535 at schollen er allene giffuen 4 mamatteboell indengierdis och iche i schoffuen i Nessz.

Affscheidunget at effterdj schollemesteren i sin sedell sziger at hannem derfor schall till talles, om Siffuer Nessz der noget imod wille haffue at sige, daa haffuer Siffuer den hederlig mand hertill at steffne och kalde, gaaes derom huis rett er.

Sallig Niels Nesszes arffuinger lod liudelige fredliusze deris schougeteig i Øyerhaffns march at ingen derwdj hugger eller gjør nogen forfang wnder tilbørlig wide och straff effter lougen.

Jffuer *Knudtzen* frembstod for retten och till kiende gaff att *Mattis Jacobszen* i *Øllen*, haffuer pant szatt till hanssz sallig wærfader *Her Andersz* i *Fieldberg*, saa meget hand eyede i den jord *Schage* paa *Hattlestrand*, at der fore ingen sig till dend partt schulle holde, men wide at den till foren er wdszatt.

31a Siffuer Nessz steffent *Olle Teigland* for ind trengsell och schouffschaade, som hand

formeentte w-rett at were, och begierede her wdj huad rett er.

Hans Anderszen och Johannes Forhoffd som schaden haffuer beszett berettede at der war hugget 28 stuer och 5 egetræ, som de siunis at were werd 5 *Rixdaller*.

Olle forligte sig med Siffuer Nessz at schall giffue hannem for hanssz forszeelsze 2 *Rixdaller* och her effter at bliffue aff schougen med brug i alle maader. Och bleffue de forligte at de begge schulle gierde {och} opszette \nembliq/ en schiffes gaard paa rett och loughlig schiell och schiffte saa huer kunde \vide/ at bruge szin rette anpartt, och schulle de begge arbeide och giøre derpaa, som de haffuer jord till effter lougen.

Ørien Johanszen steffent Michell Døsszuigen for en hest hand haffde aff hannem och nu er for kommen.

Michell møtte berettede at hesten laa død ved Michelszmystider paa szlett march.

Christoffer Giere och Peer i Wichen som beszaa hesten berettede at hesten laa død wed szit fuldehold och iche aff nogen suldt eller wandrøgte.

Affsagt at effterdj hesten iche ved nogen sult eller wanrøgte, eller ond abørszell er omkommen, men wed sott och braa død, daa wed wj iche at tillfinde Michel Døsszuigen her noget till at suare, men for denne till talle frj at were.

Jffuer Knudtzen steffent Torchild Forhoffd for 1 *tønde* koren hand hannem for strachtt haffuer och schall giffue hannem 10 *march* for dend.

Torchild møtte bekiende gielden. Loffuede betalling med første hand kom fra byen.

- 31b Affsagtt Torchild Forhoffd bøhr betalle till Jffuer Knudtzen de paa forende 10 *march* inden 14 dage, wnder namb och wordering i hanssz boe.

Jffuer Knudtzen steffent Sualle Øffrehussz for rest paa frøjchenschatten, 3 *march* hand forholder och negter, iche at will betalle.

Sualle berettede iche at were loughlig steffent. Wille gjerne giøre sin æd at hand har betalt ald sin frøjchen schatt huer schilling.

Anno 1668 den 14 Decembris paa Snielsztuett i Quindherritt schibbrede med effterschreffne laugrettis mend, Knud Gudall, Erich Tuett, Olle Nielsen Hiellmeland, Sambson Omwigen, Jens Seiglemb, Haldoer Gudall werett for samlede effter loughlig anfordring retten at betienne.

Till huilchen \tid/ den hæderlige mand Her Petter Hindrichszen sogne prest sammestedtz haffde laadet indsteffne enchen Anne Lauridzdatter och hindis grande Lauridtz Sandersen paa Øye formedelst deris queg och creature gandsche haffuer opædet hans buhage paa Snielstuet, saa hand kunde iche sielff haffue noget der i, hannem paa szitt queg och mellchefæ till stoer schaade.

Lauridtz Biercheuold, Mogens Kielsen Schaalle och Madtz Meell frembkom for retten berettede och tillstod at de nu i sommer seentt mod høsten daa Her Petter schulle laade føre sit queg aff fieldet och hiem i Snielstuettmarchen, aff hannem war om bedet at wille gaa och besziptige hagen. Huilchet de och giorde, och daa befantt den gandsche at were opæden saa der iche war raad till it beest at szette der i huor offuer presten \maatte/ driffue alt szit queg hiem till preste gaarden paa Mallmanger, och indtet kunde szette i Snielstuettt marchen førend alt høe och koren war inde, och det kom paa bøen. Giorde sambtlig herom deris fulde æd.

- 32a De indsteffendte møtte och berettede enchen at hindis anpartt aff gierdett war loughlig och ferdig giortt. Hun haffde till sagt szine grander at de och schulle luche deris partt, men de wilde iche, och derfor meentte hun, ej at kunde suare eller lide noget der fore.

Lauridtz Sanderszen suarede hand har allene slaget høe till lotters for Anne Jens Søffrensens, paa Øye, men iche saad noget i jorden. Kunde dog iche benegte at hand haffde joe fem kiør som har gaaett i Snielstuett marchen.

Swening Nielsen paa Her Petters wegne war dom begierende till sin schaades opretning.

Svening forligte szagen paa Her Petters behaug, at Lauridz Sanderszen effter szit løffte och tilbud nu for retten, schall betalle till Her Petter for sin schaades op retning 4 slette daller, som hand sagde hand gierne wille det snariste betalle.

Och bleff dennem alluorligen tilszagtt, och paalagt effter lougen at holde deris gaard och gierde wed god heffd och magtt, saa den hederlige mand deroffuer iche lider nogen fortrede eller schaade.

Welbiurdig Loduig Roszenkrandtz till Hatteberg steffent Anne sallig Jens Søffrensens paa Øye, for landschyld for det forleden aar 1667 aff hindis brugende jord, 2 ¼ løb smør och 2 ¼ hud till sammen med julle *marchen* 10 Rixdaller, hun endnu fortredelig med inde sider, imod hindis vdgiffne egen haand, saauellsom och for 2 Rixdaller aff saugen wed Semb iligemaade for forleden aar hun endnu resterer och schyldig ehr. Begierede endelig dom effter lougen.

Och jndlaugde hindis contract for førige rest, nu for retten oplest.

Men hun effter offte paa raabelsze møtte iche

32b endnu, eller nogen paa hindis wegne, herimod noget at suare, huorom, till offuer flod bleff szendt bud till Øye, om nogen till tinget wille fremb komme, men fanttes ingen.

Olle Klette med Tøris Eeg och Jndre Wang haffde steffent hinde i dag 14 dage, at møde. Svening som till foren, paa sin gunstige junchers wegne war herom som till forn endelig dom begierende. Formeentte at om hun aldrig wilde møde, kunde hans juncher derfore iche miste sin rett. Hun for argede gaarden, och betalte iche sin rettighed, schatterne med ledingen maa Hans Welbiurdighed szielff suare till och wdlege for hinde. Begierede derom iligemaade dom, at hans herre kunde bliffue schaadeszløssz.

Daa efftersom Anne Jens Søffrensens sider en steffning effter anden offuer hørig, och iche sielff eller nogen for szig laader suare, endog wj derom har hafft bud till hindis bopell i Øye och ellers der effter opholt tinget och for wagedt till afften. Thj wed wj iche ossz at wnderstaa retten lenger at opholde effterdj sagen wden omstendigheder i sig sielff er klar, och der fore saaledis nu dømbtt och aff sagt at Anne Jens Søffrensens som med forleden aars landschyld endnu indesider bør effter lougen *Landsleye Balchen* 1 *Capitel* at miste szin gaard och dog betalle szin landschyld, med sambt Konglig *Maystetz* schatter och leding hun for dette aar schyldig er, och dett inden 14 dage, wnder louglic namb och wordering i hindis boe.

[Folio 33 til 72 er blanke. Det som er omtala som folio 73 har ikkje noko nummerering.]

73a Vdj denne protocol som indeholder halffierdesindtstiuge och toe jgiennembragene och nummererede blader, hafver soerenschrifveren vdj Sundhorlehn Pofvel Troelszen rigtigen at indschrifve, alt huis som for laug och rett passerer hans bestilling wedkommende, saa som hand achter at ansuare. Bergen den 18 Janvary Anno 1668.

[Restar av eit lakksegl]

Hans Hanszen
Egen haand